

NÉBIH

Erdészeti Igazgatóság
Erdőtervezési és Természetvédelmi Osztály
1023 Budapest, Frankel Leó utca 42-44.

SZILVÁSVÁRADI ERDŐTERVEZÉSI KÖRZET KÖZJÓLÉTI FEJLESZTÉSI TERVE

2 0 1 5

Tervező: Dávid József

Osztályvezető: Czirok István

Igazgató: Wisnovszky Károly

Veszprém, 2015. november

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető.....	3
2. Az erdő igénybevétele, látogatásának általános szabályai.....	4
3. A körzet erdőterületének állapota és kezelésének közjóléti vonatkozásai	6
4. A körzet közjóléti szempontú vizsgálata.....	11
4.1. Turisztikai vonzerők	11
4.2. A közjóléti tevékenység általános bemutatása, értékelése	12
4.3. Közjóléti létesítmények.....	16
4.4. Közjóléti feltárás	40
4.4.1. Közforgalmú erdészeti magánutak	40
4.4.2. Turistautak.....	40
4.4.3. Tematikus nyomvonalak	41
4.4.4. Kerékpáros nyomvonalak.....	44
4.4.5. Lovastúra nyomvonalak, lovaskocsizás	45
4.4.6. Sífutóutak	45
4.5. Erdei költségtérítéses létesítmények.....	46
5. Erdészeti közjóléti fejlesztési program	50
5.1. A turizmus fogalma, erdőt érintő formái.....	50
5.2. A körzet erdészeti közjóléti fejlesztése.....	50
5.2.1. Általános fejlesztési célok	50
5.2.2. Közjóléti létesítmények fejlesztési javaslatai	51
5.2.3. Tervezett erdei költségtérítéses létesítmények	55
5.2.4. Tervezett turisztikai vonzerők	55
5.2.5. Közjóléti feltáró-hálózat fejlesztési javaslatai.....	58
5.2.6. Az erdőgazdálkodás közjóléti szempontú változtatásainak javaslata	62

Térképmelléklet

Szilvásvárad erdőtervezési körzet közjóléti fejlesztési terve
- Átnézeti térkép

1. Bevezető

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (továbbiakban: Evt.) 37. § (2) bekezdése szerint az erdők és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek közjóléti funkciójának fejlesztése és összehangolása érdekében erdőtervezési körzetenként **közjóléti fejlesztési tervet** kell készíteni, amelyben „a fejlesztési irányokat kiemelten a meglévő turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak által előidézett közjóléti igényekre figyelemmel kell megtervezni” [Evt. 37. § (3) bekezdés].

Az erdők közjóléti szerepe nem csupán az erdő látogatásához és a szabadidő eltöltéséhez szükséges feltételek megteremtését jelenti, amely a közjóléti tevékenység által válik valóra, hanem az erdei közjólét az erdő társadalmi (közösségi) jólétben betöltött szerepét is, amely az emberi léthez méltó feltételek fenntartásához járul hozzá egyre jelentősebb mértékben.

Az erdő a legmagasabb szervezettségi szintű szárazföldi ökoszisztéma, amely az általánosan ismert szénmegkötő, oxigéntermelő tulajdonságai mellett a természet számtalan olyan elemének biztosítja az életfeltételeit, amelyek eltűnése nehezen megjósolható folyamatok kiindulása lehet. Emellett az erdő védi többek között a vízbázisokat, a településeket, utakat, csökkenti az eróziót és nem utolsósorban nyersanyagot termel és munkahelyeket teremt, amelynek egyre nagyobb szerepe lesz a vidék lakosság-megtartó erejében. Ennek a társadalmi szerepvállalásnak csak egyik szegmensével, az erdőben végzett közjóléti tevékenységgel foglalkozunk kiemelten a Szilvásváradai erdőtervezési körzet közjóléti fejlesztési tervében.

A közjóléti fejlesztési terv a társadalom számára tájékoztatást ad a körzet közjóléti állapotáról és az érintettekkel egyeztetett közjóléti fejlesztések erdészeti hatóság által javasolt irányairól. Közjóléti szempontból vizsgálja és értékeli a körzet erdőállományát, annak kezelését és a jelenlegi közjóléti tevékenységet. Meghatározza a közjóléti fejlesztési programot, javaslatot tesz a meglévő közjóléti létesítmények fejlesztésére vagy felszámolására, illetve újak létesítésére.

Az erdőterületek közjóléti funkciójának ellátása szempontjából szerepe van az erdőterületek közjóléti feltárásának is, ezért a terv foglalkozik az erdőtervezési körzet erdeit érintő turistaút hálózattal, a kerékpáros- és lovas túra nyomvonalakkal, azok fejlesztési lehetőségeivel.

A dokumentációban elhelyezett fotók a 2015. évi tavaszi állapotokat mutatják.

2. Az erdő igénybevétele, látogatásának általános szabályai

Az alábbiakban az erdőben elhelyezett/tervezett közjóléti létesítményekkel és az erdő látogatásával kapcsolatos **általános szabályozást** foglaljuk össze az Evt. és annak végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (továbbiakban: Vhr.) alapján.

A **közjóléti létesítmények** közjóléti berendezések elhelyezésével kialakított *erdészeti létesítménynek*¹ tekintendők, melyek hozzájárulnak az erdőt látogatók egészségének megőrzéséhez, tudásuk gyarapításához, a sportolás és a rendszeres testedzés lehetőségének biztosításához. Közjóléti létesítmény létesítéséhez, bővítéséhez, felújításához stb. az erdészeti hatóság engedélye szükséges. Közjóléti létesítmény létesítésének engedélyezése során jelenleg az *erdő igénybevétele*² vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Az Evt. szerint néhány kivételtől eltekintve **kizárólag a közérdekkel összhangban**, a közcélok érdekében lehet erdőterületet igénybe venni. Az ingyenesen használható közjóléti létesítmények esetében a közérdekűség az erdő hármasköréből adódóan adott, más létesítmények esetében a közérdekűséget jogszabály, vagy az önkormányzati rendelettel elfogadott helyi településrendezési terv testesíti meg.

Az *erdőben*³ és az *erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületeken*⁴ elhelyezett közjóléti létesítményekről az erdészeti hatóság nyilvántartást vezet. Az erdészeti hatóság közjóléti nyilvántartása egyben alapját képezi a közjóléti létesítmények támogatásának, ezért is fontos, hogy minden létesítmény bekerüljön a nyilvántartásba és a létesítmény állapotában bekövetkező változások (pl. berendezések darabszámának változása, stb.) bejelentésre és átvezetésre kerüljenek.

Aki az erdőben nem erdőgazdálkodással összefüggő tevékenység céljából tartózkodik, az Evt. megfogalmazása szerint az **erdő látogatójának**⁵ minősül. Másként rendelkező jogszabály (pl. természetvédelmi, honvédelmi, stb.), vagy időlegesen elrendelt korlátozás hiányában **az erdőben üdülés, sportolás, kirándulás céljából gyalogosan, emberi erővel hajtott kerékpárral, lóval, valamint az erdészeti feltáró hálózat részein sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművel bárki saját felelősségére ott tartózkodhat.** Az erdő látogatója az erdőben és az erdészeti létesítményekben nem okozhat kárt és csak indokolt esetben zavarhatja mások pihenését vagy az erdőgazdálkodási tevékenységet. Az erdőgazdálkodó az erdő látogatójától díjat nem kérhet, azonban jogosult felmerült kárának megtérítésére. Az erdőgazdálkodó köteles az erdőgazdálkodási tevékenysége során megrongálódott közjóléti létesítményt rendeltetésszerű használatra alkalmassá tenni, eredeti állapotába visszaállítani.

Az erdő látogatásakor az *erdősítés* területe (míg a faállomány átlagosan a két méteres magasságot el nem éri) és az *erdőrezervátum* magterülete gyalogosan, kerékpárral és lóval csak a kijelölt úton vehető igénybe. A *kiépített parkerdei utat* lovaglás céljára kizárólag akkor lehet igénybe venni, ha az a lovaglás céljára ki van jelölve. A kiépített parkerdei utat lóval vontatott járművel nem szabad igénybe venni.

Az erdőben látogatás céljából járművel – ideértve a nem sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművet, valamint a nem csak emberi erővel hajtott kerékpárt is – közlekedni csak az arra kijelölt úton és csak saját felelősségre szabad.

¹ Evt. 15. §, Vhr. 1. §

² Evt. 77-82. §, Vhr. 54. §

³ Evt. 6. §

⁴ Evt. 13. § (1) alapján: tisztás, rakodó, vadföld, erdei tó, csemetekert, cserjés stb.

⁵ Az erdő látogatásának szabályairól az Evt. 91-96. §-ai rendelkeznek.

Erdőben quaddal, terep-motorkerékpárral, segédmotoros kerékpárral, valamint motorkerékpárral közlekedni tilos.

Az erdőben 24 órát meghaladó tartózkodás, sátrazás illetve sportrendezvények szervezése, turistaút és ideiglenes elárusítóhely kialakítása csak az erdőgazdálkodó hozzájárulásával történhet.

Az erdőgazdálkodó figyelmeztető táblák kihelyezésével, valamint a helyben szokásos módon **korlátozhatja az erdő látogatását**, amennyiben az a látogató testi épségét vagy az erdőgazdálkodási munkálatokat veszélyezteti. A vadászat időtartamára az erdő látogatásának korlátozását a vadászatra jogosult kezdeményezheti az erdőgazdálkodónál.

Az erdő látogatója csak a kialakított tűzrakóhelyen gyűjthet tüzet a tűzvédelmi rendelkezések betartásával. Fokozott tűzveszély⁶ időszakában, a kialakított tűzrakóhelyen, valamint az erdőn kívül, annak 200 méteres körzetében is tilos tüzet gyújtani. A tűzgyújtási tilalom idején az erdészeti hatóság korlátozhatja vagy megtilthatja az erdőben való tartózkodást is.

Tilos az erdőben élő fáról, cserjéről lombot, gallyat levágni, mohát gyűjteni. Állami területen – ha más jogszabály nem korlátozza, tiltja (pl. védett faj) – naponta, személyenként legfeljebb 2kg gomba, vadgyümölcs, gyógynövény (egyéni szükségletet meg nem haladó mennyiség, amely kereskedelmi forgalomba nem hozható) gyűjthető.

Tilos az erdőben és a közforgalom elől elzárt erdei utakon az erdő látogatójának motorfűrészt, 0,5kg-nál nagyobb fejtömegű fejszét, 30cm-nél hosszabb vágólapú fűrészt magánál tartani.

Amennyiben az erdő látogatója az erdőt veszélyeztető vagy károsító cselekményt követ el, a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet jogosult az elkövető ellen eljárást kezdeményezni, továbbá jogosult a törvényekben⁷ meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására (igazoltatás, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása, tetten ért személy visszatartása, feltartóztatása, ruházat, csomag és jármű átvizsgálása).

⁶ A fokozott tűzveszély időszakában elrendelt tűzgyújtási tilalmat és annak feloldását az erdészeti hatóság honlapján, két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban közli.

⁷ Evt. 98. §, 2012. évi CXX. tv. 11-21. §

3. A körzet erdőterületének állapota és kezelésének közjóléti vonatkozásai

A fejezetben közjóléti szempontból vizsgáljuk a körzet erdőterületeinek állapotát és az erdőállományok kezelését.

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet Szilvásvárad és további 3 település teljes közigazgatási területére terjed ki. A kevés település ellenére az erdőtervezési körzet megyehatáron átnyúló, két település Heves megyében, két település Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozik. A körzetet alkotó 4 település teljes közigazgatási területe 11.136 ha.

A körzetben az Országos Erdőállomány Adattár nyilvántartása szerint 7.455 ha erdőterület található, amely **66,9%-os erdősültségnek** felel meg. Figyelembe véve a körzet területének domborzati viszonyait és erdőtenyészet számára való alkalmasságát, valamint alacsony beépítettségét, a terület erdővel való ellátottsága kiváló. Az erdősültség aránya meghaladja az ország 20,8%-os erdősültségének háromszorosát, az ország legerdősültebb erdőtervezési körzetei közé tartozik.

Az erdőtervezési körzet az alábbi települések területét foglalja magába:

Település	Közig. terület (ha)	Lakosságszám (fő)	Erdőterület (ha)	Erdősültség (%)
<i>Borsod-Abaúj-Zemplén megye</i>				
Bükkmogyorósd	990	128	658	66,3
Csernely	2 062	754	1 130	54,8
<i>Heves megye</i>				
Nagyvisnyó	4 302	913	3070	71,1
Szilvásvárad	3 782	1 621	2597	68,7
Összesen:	11 136	3 416	7 455	66,9

Megjegyzés: a lakosságszám a KSH 2015. január 1-i adatait mutatja.

Az erdősültség magas arányának köszönhetően a mezőgazdasági területek aránya a körzetben az országos átlaghoz viszonyítva nagyon alacsony (szántó 9,9%, gyepek 14,6%).

A körzet népsűrűsége (31 fő/km²), amely nem éri el az országos átlag (107 fő/km²) egyharmadát sem (29%). E mellett az 1000 lakosra jutó erdőterület 2.182 ha, ugyanez az arány országosan 195 ha/1000 fő.

Az erdőtervezési körzet erdőterületének 81,5%-a (6.074 ha) **állami tulajdonú**, melyből 6.044 ha területen az EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erőszete gazdálkodik. Az állami tulajdonú erdőt kezel még az Állami Ménesgazdaság (24 ha) és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (nem éri el a 2 ha-t). Országos átlagban az állami tulajdonú erdőterületek aránya 55,7%, melyhez képest az állami tulajdon aránya kiemelkedően magas a körzetben.

Közösségi tulajdonban lévő erdőterülettel csupán Szilvásvárad Község Önkormányzata rendelkezik (2,7 ha).

A **magántulajdonban** lévő erdőterületek (1.378 ha) aránya nagyon alacsony (18,5%) az országos átlaghoz (42,1%) képest. A körzetben 38 magán erdőgazdálkodó (társulások és egyéni együtt) van. A magántulajdonú erdők 38%-án három erdőgazdálkodónak van 100 ha-nál nagyobb erdőterülete (Szilvásvárad Ebt. és két egyéni erdőgazdálkodó).

A **rendezetlen erdőgazdálkodási viszonyú erdőterület aránya** 4,8%, összesen 356 ha. A rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdőterületeken nem folyik erdőgazdálkodás, amely többek között azok közjóléti hasznosíthatóságára is negatív hatást gyakorol.

A magas erdősültségnek és a mezőgazdasági terület alacsony arányának következménye, hogy az erdőterület nagysága gyakorlatilag nem változik a körzet területén. Az elmúlt 10 évben a körzet területén az erdőterület növekedése 22 ha volt.

Az erdőtörvény szerint az Országos Erdőállomány Adattár erdőrészesletenként tartja nyilván az erdők **természetességi állapotát**⁸ illetve az idő múlásával kimutatja a természetességi állapot változását. A természetességi állapot a természeti folyamatok és az erdőgazdálkodás együttes hatására kialakult erdőállományt abból a szempontból elemzi, hogy mennyire áll közel az adott termőhelyen kialakulni képes természetes erdőállományokhoz.

Az optimális e tekintetben a *természetes erdő*, amely természetesen alakult ki és emberi behatásoktól mentes. Ilyen erdő a körzet területén nincs.

A következő természetességi fokozat a *természetszerű erdő*, amely a bolygatatlan erdőkhez hasonló szerkezetű olyan erdő, amely természetesen jött létre, vagy mesterségesen a termőhelynek megfelelő őshonos fajok telepítésével létesült, a tájidegen és intenzíven terjedő fajok elvétele fordulnak elő. Ilyen erdők alkotják a körzet erdőterületének közel kétharmadát (64,1%). Ezt a természetességi kategóriát jellemzően a bükkösök, a kocsánytalan tölgyesek és a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek alkotják. Ezek az erdők a közjóléti hasznosítás szempontjából ideálisak abban az esetben, ha természetvédelmi szempontból a látogatásuk nem korlátozott.

A körzetben számottevő a *származék erdők* aránya is (21,6%). Ezek is alapvetően őshonos fajokból állnak, azonban a természetes erdőszerkezet bizonyos részei hiányoznak, kialakulásuk a múltban alkalmazott sarjztatásnak köszönhető. Ebbe a természetességi kategóriába a cserések, valamint a kocsánytalan tölgyesek közel fele tartozik, továbbá itt meg kell említeni a bükkösök 375 ha-os területi részesedését is. Miután ezek az erdőállományok is jellemzően őshonos fafajokból állnak, ezért közjóléti célú használatra alkalmasak még úgy is, hogy sarj eredetüknek köszönhetően élettartamuk alacsonyabb, egészségi állapotuk rosszabb, mint a mageredetű állományoké.

Az alacsony természetességi kategóriájú *átmeneti erdők* (5,3%) és *kultúrerdők* (9,0%) együttes aránya 14,3%, ez jelentősen az országos átlag alatt (40%) van. Ezekben legnagyobb területi arányban a lucfenyvesek, az erdeifenyvesek, az akácok és a cserések képviselik magukat. A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén *faültetvény* elnevezésű természetességi állapotú (legalacsonyabb természetességi kategória) erdő csupán 1,1 ha-on található.

Az erdőállományokat alkotó **fafajok** tekintetében a bükk meghatározó (45,0%), e mellett a kocsánytalan tölgy (17,4%) és a cser (12,2%) haladja meg a 10%-os részarányt.

Az előzőekből adódóan az erdők **faállománytípusainak** közel felét (49,4%) a bükkösök alkotják. Ezeken kívül 10%-os részaránya van még a cseréseknek (13,5%) és a kocsánytalan tölgyeseknek (11,6%). A fenyvesek együttes területi aránya 8,6%-ot tesz ki. A szélsőséges időjárás miatt kialakuló rossz egészségi állapotuknak köszönhetően a lucfenyvesek részaránya folyamatosan csökken, jelenleg 4,3%. Ez közjóléti szempontból kedvezőtlen folyamat, hiszen csökken az erdők változatossága, a lucfenyvesek üdítő jelenléte. Ennek ellenére az őshonos fafajok meghatározó mértékű jelenléte a tartamos közjóléti hasznosítás szempontjából még a bükk meghatározó jelenléte ellenére is kedvező, hiszen hazánk kevés táján lehet ilyen nagy egybefüggő bükkösökkel találkozni.

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén a két szélső **korosztály** területe jelentősen eltér a többi korosztály (azok sem kiegyenlítettek) területéből képzett átlagtól. Az 1-10 éves korosztály területe nagyon kicsi (245 ha, 3,4%), a 101 évesnél idősebb erdők különösen nagy területtel képviselik magukat (1.165 ha, 16,1%). Ezek között is szembetűnő a 141 évnél

⁸ Evt. 7. §

idősebb erdők közel 800 ha-os nagysága. Ebben a jövőben a jelenlegi körzeti erdőtervezés alapján annyi pozitív változás várható, hogy a magasabb korosztályú erdőterületek szálalóvágással érintettek lesznek, így várható a fiatalabb korosztályok területének növekedése. A természetvédelem meghatározó jelenléte, a faanyagtermelést nem szolgáló erdők jelentős területe a 101 évestől idősebb korosztályok állandóságát, magas arányát hosszú távon biztosítani fogja, abban csak a természetes folyamatokra alapozott átalakulások hozhatnak változást. Közjóléti hasznosítás szempontjából az idős, őshonos fafajú erdők számítanak a legkedvezőbb adottságú erdőknek, ám ezzel kapcsolatban a jó egészségi állapotot, mint kritériumot is ki kell emelni.

A különböző **véghasználati- és felújítási módok** alkalmazása jelentős mértékben befolyásolhatja egy erdős térség közjóléti hasznosíthatóságának minőségét. Az erdőgazdálkodás társadalmi megítélésének egyik legfőbb tényezője az erdők véghasználatának és felújításának módja. A körzetre alapvetően a természetes folyamatokra alapozott felújítási módok jellemzőek. A 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet (a továbbiakban: erdőterv rendelet) alapján a Szilvásvárad erdőtervezési körzetben az elkövetkező 10 évben max. 900 ha-on végezhető el véghasználat. Az elkészült körzetterv összességében 794 ha-on ad lehetőséget véghasználat elvégzésére (tarvágás 137 ha, felújítóvágás 450 ha, szálalóvágás 207 ha). Ehhez igazodik az erdőfelújítási terv is, amely szerint a tarvágás jellegű fahasználat után 86 ha-on kell mesterséges erdősítést, a felújítóvágáshoz és a szálalóvágáshoz kapcsolódóan pedig 789 ha-on kell az erdőgazdálkodóknak az elkövetkezendő 10 évben természetes erdőfelújítást elvégezni.

A tervszámok egyrészt kielégítik az erdőterv rendeletben meghatározott előírásokat, másrészt továbbra is biztosítják a természetes folyamatokra alapozott erdőkezelést, amely a közjóléti használhatóság oldaláról egyértelműen kedvező.

Közjóléti szempontból a kedvező erdőképet javíthatja a körzet erdőterületeinek **üzemmód**⁹ szerinti megoszlása is, amely meghatározza az alkalmazható erdőfelújítási eljárásokat és a fakitermelés módját. A *folyamatos erdőborítást biztosító üzemmodok* közül a körzetben a 2014. évi erdőtervezést megelőzően 11 ha *szálaló üzemmodú* erdő volt, a most elkészülő erdőtervben ebbe az üzemmodba 44 ha erdő került. A korábbi 154 ha *átalakító üzemmodú* erdő 201 ha-ra növekedett. Itt a fő szakmai cél a *vágásos üzemmodról* való áttérés a *szálaló üzemmodra*.

A *faanyagtermelést nem szolgáló üzemmodú* erdőterület 882 ha-ról 1.061 ha-ra növekedett. Ezek az erdők általában igen értékes élőhelyeket alkotnak, amelyeknél a talaj- és élőhely védelmi szempontok megelőzik a gazdasági érdekeket. Az ide sorolt állományokban csak kísérleti, erdővédelmi vagy erdőfelújítási céllal végezhető fahasználat, mivel ezekben az állományokban a természeti folyamatok szabad érvényesülése a cél. A fentiekből adódóan a *vágásos üzemmodú (nem folyamatos erdőborítást biztosító)* erdőterület közel 240 ha-ral csökkent, 6.149 ha lett. Ezen belül a valóban üres vágásterületet eredményező *tarvágás* az elkövetkező 10 évben mindössze 137 ha-t érinthet (elsősorban a fenyőpusztulással érintett erdőterületek tartoznak ide).

Többek között az erdők közjóléti funkciójának erősítése érdekében fogalmazta meg az Evt. azt az előírást, amely kötelezi az állami erdőgazdálkodókat a folyamatos erdőborítást biztosító szálaló, átalakító vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmodok alkalmazására. Az **állami tulajdonú, védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, természetes, természetszerű** illetve **származék erdőkben** a jelenlegi körzeti erdőtervezést követően az erdőterületnek **legalább egyötöd részén kell folyamatos erdőborítást biztosítani**. Ez az előírás a 2014. évi körzeti erdőtervezés során **teljesült**, hiszen ez az **arány 23% lett**.

⁹ Evt. 29.§(1)-(2)

Az erdők kezelésének hosszú távú célját az **elsődleges rendeltetés**¹⁰ adja meg, amelyet erdőrészetenként kell meghatározni. Az elsődleges rendeltetés mellett további rendeltetések is megadhatók, amelyeket figyelembe kell venni az erdő kezelése során.

A körzet erdeinek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

Védelmi rendeltetés	5 368 ha	72,0 %	(36,3 %)*
Közzöléti rendeltetés	20 ha	0,3 %	(1,1 %)*
Gazdasági rendeltetés	2 067 ha	27,7 %	(62,6 %)*
Összesen:	7 455 ha		

*Megjegyzés: A *-gal jelzett zárójeles adatok az országos megoszlást mutatják*

A védelmi rendeltetésen belüli megoszlás a következő:

Természetvédelmi	5 248 ha	97,8 %
Talajvédelmi	117 ha	2,2 %
Natura 2000	3 ha	0,0 %
Összesen:	5 368 ha	

A természetvédelmi rendeltetésű területek védettségi szintje 8 ha kivételével **nemzeti park** (Bükk Nemzeti Park), melynek 32 %-a fokozottan védett.

A 3/2000. (III. 24.) KöM rendelet megnevezte a Bükk Nemzeti Park **erdőrezervátumait**. Ezek közül az alábbiak találhatók a Szilvássvárad ETK területén:

- Öserdő 229 ha
- Leány-völgy 608 ha

Az erdőrezervátum a természetes vagy természetközeli állapotú erdei életközösség megővését, a természetes folyamatok szabad érvényesülését, továbbá kutatások folytatását szolgáló erdőterület, magterületből (fokozottan védett) és védőzónából áll.

A fokozottan védett területeken a közzöléti használat erősen korlátozott.

A közzöléti elsődleges rendeltetésű erdők közé a védett területen kívüli erdők közül gyógyerdőként és parkerdőként Szilvássváradon a Kis-erdő, az erdészeti lakóház fölötti belterületi erdő, a Szalajka Liget Hotel fölötti erdőszél, továbbá a fedett lovarda és a Szalajka-völgyi bazársor fölötti erdőszél tartozik. A további rendeltetések között megjelenő 96 ha-os közzöléti rendeltetésű erdő Szilvássváradon a 14-es erdőtag (14 E jelű erdőrészlet kivételével), Nagyvisnyón a Bálvány – Bánkút – Csurgó – Csalános körüli erdők, valamint a Köves-gerinc tartozik.

Az egyértelműen tapasztalható, hogy a közzöléti célra is használt erdőterületek nem igazodnak a rendeltetésekben megfogalmazott arányokhoz, attól lényegesen nagyobb területeken jelentkezik az erdőterületek közzöléti használata. Ennek oka a védelmi rendeltetés prioritásán túlmenően az, hogy az erdők rendeltetésének megváltoztatását az erdőgazdálkodók kezdeményezhetik és jelenleg nem érdekeltek abban, hogy a valós közzöléti használatához igazítsák az erdők rendeltetését, amely a körzetben a természetvédelemi területek nagy kiterjedése miatt csak további rendeltetesként lehetséges.

Érdekességgé említené, hogy a legnagyobb látogatottságú Szalajka-völgy fokozottan védett terület! A hatalmas turistaforgalmat nem lehet csak a kijelölt nyomvonalakra kényszeríteni, ez meglátszik az aljnövényzeten, a talajfelszínen. Szerencsére az igazi természeti értékeket (források, vizes élőhelyek, a Fátyol-vízesés) eddig kevés károsodás érte és bízva a látogatók természetvédelem iránti elkötelezettségének erősödésében, ez a jövőben is így marad. Ettől függetlenül megfontolásra ajánljuk a teljes völgy fokozott védettségének

¹⁰ Evt. 22-26. §

további fenntartását, helyette csupán a valóban fokozott védelmet érdemlő mikroterületeket kellene ilyen státusszal ellátni, azzal is emelve a védelem valódi célját.

A védett területeken kívüli erdőkben elenyésző a közjóléti hasznosítás, ott nem lenne értelme a közjóléti rendeltetés megállapítását kérni.

Az erdőtervezési körzet erdeinek 77%-a tartozik a **Natura 2000 hálózatba**. Ezek részletezése:

- HUBN10003 Bükk hegység és peremterületei
típus: különleges madárvédelmi terület
- HUBN20001 Bükk-fennsík és Lök-völgy
- HUBN20015 Izra-völgy és Arlói-tó
- HUBN20067 Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente

utóbbi három típusa: kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Az erdő közjóléti használhatóságát az erdőt ért **biotikus és abiotikus hatások** rövidebb-hosszabb ideig erőteljesen befolyásolhatják. Az utóbbi évek szélsőséges időjárási eseményeinek köszönhetően a fenyvesek gyorsuló mértékű pusztulása tapasztalható (szárazság következtében egyre gyengülő egészségi állapot, elszáradás, másodlagos károsítóként a rovarok túlszaporodása és kártétele). A fenyvesek eltűnése esztétikai szempontból kedvezőtlen.

Az erdőterületek 51%-án figyelhető meg károsodás, ennek 85%-a gyenge erélyű. A károsítással érintett területen legnagyobb arányban a vad által okozott kár valamint a kéregsebzés figyelhető meg.

Összességében megállapítható, hogy a Szilvásvárad erdőtervezési körzet erdőállományai közjóléti szempontból jó adottságúak, **térben megosztott közjóléti igény mutatkozik** irántuk. A fokozottan védett területek közjóléti használhatósága a Szalajka-völgy kivételével nagy mértékben, a nemzeti parki szintű védett természeti területek közjóléti használhatósága részlegesen korlátozott.

Az erdőtervi előírások közjóléti szempontból kedvezően változtak.

Célszerű lenne a valós közjóléti használathoz igazítani a közjóléti rendeltetést (elsősorban további rendeltetésként), ezt az erdőgazdálkodók kezdeményezhetik.

4. A körzet közjóléti szempontú vizsgálata

4.1. Turisztikai vonzerők

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet közjóléti szempontú vizsgálatának elején mindenképpen meg kell említeni az erdőn kívüli, vagy a nem erdőgazdálkodáshoz kötődő turisztikai, idegenforgalmi tevékenységeket, létesítményeket, ezek is vonzzák a térségbe a látogatókat, akik egyben erdőlátogatók is, hiszen a belterületen kívül minden látnivaló erdővel borított területen található. Természetesen a közjóléti létesítmények is turisztikai vonzerők, azok bemutatása jelen tervfajta miatt külön fejezetben és részletesebben történik.

Annak érzékeltetésére, hogy milyen jelentőségű kultúrtörténeti értékek találhatók az erdőtervezési körzet területén, az alábbiakban egy kis **történelmi visszatekintést** adunk.

A Bükk nyugati lábánál, a Szalajka-völgy bejáratánál fekvő Szilvásvárad és környéke már az újkőkor (idegen nevén neolitikum Kr.e. 6. évezred – 5. évezred vége, amely a földművelés kialakulásával kezdődik és a fém alapú eszközök elterjedésével ér véget) óta lakott, de az Istállós-kői-barlangból előkerült legrégebbi őskori kultúra maradványai 44300 évesek. A késő bronzkor – kora vaskor időszakából a Kelemen-széken sáncvár maradt fenn, a vaskorban a kelták egyik jelentős települése volt. A falu első említése egy 1322. évi adománylevélben történt. Az ezt követő évtizedekben kerül említésre az Éleskővár és a Nagy Lajos király vadászkastélyaként számon tartott Gerenna-vár. A Keglevichék 200 évig tartó birtoklásának idején a XIX. század elején a Szalajka-völgy ipari központ lett. A szénégetés, a mészégetés, a hamuzsírfőzés mellett vasverő hámor, kőedénygyár és a szilvási massa (vasolvasztó) is működött itt. Pallavicini Alfonz Károly 1913-tól az államalapításig tartó tulajdonlása idején kezdődött meg Szilvásvárad és a Szalajka-völgy országos híré üdülőhelyé válása.

Az igen gazdag történelmi múltban létesült kultúrtörténeti értékek sokasága mellett a Szalajka-völgy és a Bükk-fennsík egyedi természeti adottságainak köszönhetően a térség ma is országos híré turisztikai célpont, ahol folyamatos a szolgáltatási színvonal emelése, új turisztikai vonzerők létesítése.

A körzet területén a közjóléti létesítményeken túl **nagyon sok turisztikai látványosság található** a kultúrtörténeti látnivalóktól a természeti környezetben található turisztikai vonzerőig egyaránt. A következőkben ezeket sajátos csoportosítás alapján mutatjuk be röviden.

1. Első helyen a **Szalajka-völgyet** kell megemlíteni, ahol az egyedi természeti (források, tavak, tisztások, szurdokszerű völgy, a Fátyol-vízesés) és kultúrtörténeti (múzeumok, építmények, Istállós-kői barlang) látnivalók sokasága mellett az erdei vasút, a pisztrángtelep és pisztráng-keltető, kerékpárkölesőnző, sí- és szánkópálya, snowboard park, Magyarország egyetlen egycsöves téli-nyári bob pályája, kalandpark, archeopark, a kereskedelmi szolgáltatások sokasága emelendő ki. A völgyet felkereső látogatók évi becsült száma eléri az 500 ezer főt.

2. **Szilvásvárad belterületén** található Európa legnagyobb klasszicista református kerektemploma. Ezen túlmenően az egykori uraságok kastélyai, népi lakó és gazdasági épületek, vallási építmények, pincesor, kastélypark, múzeum, történelmi panoptikum, Állami Ménesgazdaság és a kezelésében lévő létesítmények, kiállítások (lótörténeti kiállítás, ménistálló, kocsimúzeum, lipicai ménesudvar, a teljes felújítás előtt álló lovas stadion és fedett lovarda), idegenforgalmi szállásférőhelyek fogadják az ide látogatókat.

3. **Rekreációs terület.** Szilvásvárad és környéke a számos turisztikai vonzerőnek köszönhetően egyre jelentősebb rekreációs területté növi ki magát, ahol az egynapos tartózkodás mellett folyamatosan növekszik a több napot eltöltő vendégek száma. Az idegenforgalmi adatokat összesítve Szilvásváradon az évi vendégéjszakák száma közel

százezer. Az ebből származó idegenforgalmi bevételből eddig az erdei közjóléti tevékenység fenntartására, annak fejlesztésére nem forgattak vissza pénzt, ennek gyakorlata még nem alakult ki. Ezen a jövőben változtatni kell, hiszen a színvonalas erdei közjóléti szolgáltatások is hozzájárulnak a vendégéjszakák gyarapodásához.

4. A **Bükk-hegység „legjei”, természeti és kultúrtörténeti értékei** is igen vonzó turisztikai célpontok, a hegységet felkeresők éves száma eléri az *1 millió főt*.

A „legek”: Magyarország legmagasabb átlagmagasságú középhegysége; itt található a legtöbb (23 db) 900 m feletti magasságú hegycsúcs; Magyarország legmagasabb térszintű fennsíkja a közel vízszintes, víznyelőket magába foglaló Bükk-fennsík; Magyarország legnagyobb egybefüggő erdőterülete (közel százezer hektár) terül itt el.

5. **Jelentős és változatos közjóléti feltártság** (turistautak, tanösvények, sífutó utak, közforgalom előtt megnyitott erdészeti magánutak, kerékpározható és lovagolható, lovas kocsizható nyomvonalak). Ezek részletezése a későbbiekben található, ezek biztosítják az egyes turisztikai célpontok közötti közlekedési kapcsolatot.

6. Az 1997. január 1-én alapított **Bükki Nemzeti Park**, amely az ország első hegyvidéki nemzeti parkja volt. Területe 42269 ha, ennek 94%-a erdő.

7. **Lipicai ló, lovas sport.** A Magyarországon nemzeti kincssé nyilvánított lófajta és Szilvásvárad neve összeforrott, a térség országhatáron túlnyúló idegenforgalmi vonzerejévé nőtte ki magát.

4.2. A közjóléti tevékenység általános bemutatása, értékelése

Az erdei turizmus korosztálytól függetlenül nagyon sok ember számára jelent egészséges kikapcsolódást és a szép erdővel borított hegyvidéki táj ugyanúgy rejt felfedezésre érdemes szépségeket, mint a hegyvidéki életformát máig megőrző apró települések. Az erdők közjóléti hasznosítása iránti igény a körzet területén a kiváló természeti adottságok és a térség magas erdősültsége miatt az ország más területein tapasztaltnál is korábban jelentkezett.

Ezt felismerve az **EGGERERDŐ Zrt.** és jogelődjei már fél évszázaddal ezelőtt elkezdtek az erdők közjóléti célú feltárását, így a Szalajka-völgy majd később a Bükkre felvezető út és környezetének, továbbá a Bükk-fennsík **közjóléti létesítményekkel** történő ellátását. Az erdőgazdaság számos erdei kirándulóhelyet és pihenőhelyet létesített általában valamilyen nevezetességhez vagy gyönyörű tájképi elemhez kötődően. A Bükk-fennsíkra felvezető fő erdészeti feltáró utat megnyitotta a közforgalom előtt, amelyen igen jelentős kirándulóforgalom van, ez akadályozza az erdő- és vadgazdálkodáshoz kötődő üzemi forgalmat. Az erdei munkások életét, az erdőgazdálkodást, a Szalajka-völgy ipari múltját egyedülállóan mutatja be az 1971-ben alapított Szabadtéri Erdei Múzeum, amelyet a közelmúltban jelentősen felújítottak. A Szalajka-völgyben az 1980-as évek közepétől vadbemutató biztosítja az egymás mellett tartható nagyvadfélék megfigyelési lehetőségét. A környezeti nevelést szolgálóan, gazdag programokat kínál minősített erdészeti erdei iskola, erdészeti tanösvény is található Szilvásváradon, továbbá az erdőgazdaság gondozásában számos turisztikai kiadvány jelent és jelenik meg.

Az **Bükki Nemzeti Park Igazgatóság** (a továbbiakban BNPI) 1977-es megalakulásától kezdődően igen nagy hangsúlyt fektet a védett természeti és kultúrtörténeti értékek védelmére és bemutatására. Ez alapvetően a környezeti nevelés révén valósul meg. Az igazgatóság számos vezetéssel kísért túrát szervez, ezen túlmenően a Szilvásvárad ETK területén tanösvényeket létesített, információs pontot üzemeltet, elsősorban a turistautakhoz kötődően tájékoztatási és irányítási rendszert alakított ki.

Védett területek tiltott tevékenységei, irányító táblák

A Szilvásvárad ETK erdőterületein a fenti két állami szerv közjóléti tevékenységének köszönhetően ma **összesen 33 db közjóléti létesítmény** szolgálja a kirándulókat, ezen felül a vezetékes túrák, a rendezvények szervezésével, a turisztikai kiadványokkal a **környezeti nevelés** terén is aktívan kiveszik részüket.

A Szilvásvárad ETK területén a **magántulajdonú erdőkben nincs közjóléti létesítmény**. Ez a területi elhelyezkedésen túl a tőkeszegénységnek köszönhető. A magánerdő tulajdonosok csak támogatás (állami, önkormányzati) révén képesek jó színvonalú közjóléti létesítményeket létrehozni és azt fenntartani. Jelenleg csak elszórtan a térség magas idegenforgalmának, hiszen a magántulajdonú erdőkben is keletkezik eltakarítandó hulladék, megrongált erdészeti létesítmény.

A meglévő közjóléti létesítmények látogatottsága és kihasználtsága a legjobb bizonyíték arra, hogy a fejlesztéseknek van értelme és megfelelő fogadó közönségre számítani lehet. A körzeti közjóléti berendezéseinek rendeltetésszerű használata pedig jól mutatja, hogy a körzetben megbecsülik az erdőgazdálkodók által az erdei környezet megismeréséért vállalt áldozatos munkát. Egyáltalán nem közömbös, hogy az erdőlátogatók a közjóléti berendezéseket milyen állapotban találják, az erdő kezelője milyen természeti környezetet biztosít a szabadidő kellemes eltöltéséhez.

Ahogy az erdő közjóléti szolgáltatásai iránti igény a társadalomban egyre növekszik és a látogatók száma is gyarapodik, fokozott igénybevételnek vannak kitéve a közjóléti berendezések. Ez gyorsabb elhasználódást jelent az egyes berendezéstípusok esetében.

Ugyanakkor az utóbbi 10 évben országosan a beruházási és felújítási források hiánya miatt a közjóléti berendezések állapotának gyors ütemű leromlása tapasztalható, ami a körzeti létesítményeire csak részben jellemző, hiszen az **EGERERDŐ Zrt. saját források felhasználásával, a BNPI pályázati források segítségével igyekezett megteremteni** annak lehetőségét, hogy a tervezési területen lévő **közjóléti létesítmények folyamatosan használható állapotban fogadják a látogatókat**. Az EGERERDŐ Zrt. saját forrásból csak Szilvásváradon évi 25-30 millió forintot fordít a közjóléti fenntartásra (hulladékgyűjtés, elhasználódott közjóléti berendezések felújítása vagy cseréje).

A fenntartáson túlmenően az elmúlt öt évben az alábbi jelentős pályázati támogatásokat sikerült közjóléti fejlesztésekre fordítani:

- a millennium évében az EGERERDŐ Zrt. és a BNPI pályázati forrás felhasználásával **közösen tanösvényt** létesített, továbbá a BNPI a Kalapatra **kilátót** épített;
- az Új Széchenyi Terv keretében nyújtott ÉMOP-s támogatásnak köszönhetően – kedvezményezett EGERERDŐ Zrt. - a Szilvásvárad Állami Erdei Vasút fejlesztéséhez kapcsolódóan 2012-2013-ban a Szalajka-völgyben **számos közjóléti létesítmény is megújulhatott**
- a KEOP 3.3.0 pályázaton elnyert európai uniós támogatásnak köszönhetően 2012-ben **új erdészeti erdei iskolai foglalkoztatók** létesültek, továbbá **megújult a Szabadtéri Erdei Múzeum.**

Öröndötes, hogy 2013-ban az Országos Kékkörhöz kapcsolódó KEOP-os támogatások megnyitásával, továbbá az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) az erdei közjóléti létesítmények megvalósításához nyújtandó támogatás pályázatának kiírásával, illetve ezeknek a lehetőségeknek a folytatásával remélhetőleg új korszak vette kezdetét az erdők jó színvonalú közjóléti hasznosításának területén.

Az előzőekben leírtak ellenére, a nagyon sok közjóléti berendezés miatt, a tervezési területen található **közjóléti létesítmények állapota vegyes.** A régebben létesült, vagy a „nem szem előtt lévő” közjóléti létesítmények általában rossz állapotban vannak, amely a fokozott használaton túlmenően a karbantartás elmaradásának köszönhető. Az újabb létesítések, a frekvenciált helyen lévők megfelelő vagy jó állapotúak.

Az erdőtervezési körzet Bükk-hegységen kívüli, Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozó településeken (Bükkmogyorósd, Csernely) nem létesült közjóléti létesítmény.

A tervezési területen van **közcélú forgalom előtt megnyitott erdészeti magánút** (Bükk-fennsíkra vezető út, Bán-völgy eleje).

A közjóléti létesítményeket **turistaút-hálózat** fűzi fel, gyakorlatilag az összes meglévő létesítmény elérhető ezeken a közjóléti nyomvonalakon. Ezek a Szalajka-völgyben és környezetében, illetve a Bükk-hegység, a Bükk-fennsík fokozottan védett területein kívül sűrűsödnek. A turistaút-hálózat gerincét a kövek vonulatán, az erdőtervezési körzet területére többször be és kilépő, majd Bánkút irányába távozó Országos Kéktúra adja. A turistautak erdőtervezési területen belüli hossza 127 km. Ezek 16 km-es hosszán **tanösvények** is találhatók.

A közjóléti feltárás elemének kell tekinteni az erdészeti feltáróutakra jelölt **kerékpározható nyomvonalakat** is, amelyek együttes hossza a körzeten belül 41 km.

Érdekességgént jelentkezik a Csalánosi parkolótól induló, különböző hosszúságú körutak megtételét biztosító **sífutó utak**, melyek együttes hossza 8 km.

Nyilvántartott vagy kijelölt **lovas túraútvonal** jelenleg a tervezési területen nincs, ennek ellenére az erdőt, az erdei utak egy részét rendszeresen használják lovaglás céljára is. A lovaglás egyik speciális célja a lipicai ló génmegőrzésével függ össze, ennek során nem csak erdei utakon történik a lovaglás. A másik cél a fizetési szolgáltatás, a tereplovagoltatás biztosítása. E vonatkozásban vannak súrlódások az erdőgazdaság és a ménegazdaság között. A **lovas kocsizáshoz** kötődően a Szalajka-völgyben és térségében a szolgáltatást végző vállalkozó kérelmére a BNPI évről-évre megújított nyomvonalhálózaton engedélyezi a lovas kocsizást. Ennek hossza 2015-ben 21,5 km.

A lovas túraútvonal jelölésének abban az esetben van erdőtörvényből eredő jelentősége, ha turistaút nyomvonalán vagy megjelölt kerékpárúton vezet, mert ebben az esetben a nyomvonal együttes használatát az erdészeti hatósággal engedélyeztetni kell. A Bejárható

Magyarország Program többek között a gyalogos, a kerékpáros és a lovas turizmus fejlesztését is célul tűzi ki, így a jövőben a túrázás különböző jármódjainak fejlődése, együttes megjelenésének szabályozása várható.

4.3. Közjóléti létesítmények

Közjóléti létesítmény: a közjóléti berendezések funkcionális egysége, amely hozzájárul az erdőt látogatók egészségének megőrzéséhez, tudásuk gyarapításához, a sportolás és rendszeres testedzés lehetőségének biztosításához [Vhr. 1. § (1) bekezdés n) pont].

Közjóléti berendezés: erdőben vagy erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen elhelyezett, a pihenés, a közjóléti célú közlekedés, a sport, a játék és az ismeretszerzés célját szolgáló, ingyenesen használható erdei építmény, amely erdészeti létesítménynek minősül [Vhr. 1. § (1) bekezdés m) pont].

Az erdőtervezési körzetben a közjóléti létesítmények elhelyezkedése a kirándulók által használt erdőterületekhez kötődik, azaz a Szalajka-völgyben és a Bükk-hegységben találhatók. **A meglévő közjóléti létesítmények általában turistautak, közforgalommal érintett utak mellett vannak, jól megközelíthetőek.**

A meglévő közjóléti létesítmények két település (Szilvásvár, Nagyvisnyó) közigazgatási határában helyezkednek el, településenkénti eloszlásuk a következő:

A Szilvásvárad erdőtervezési körzetben lévő közjóléti létesítmények:

Szilvásvár:

Szalajka-völgy
Tótfalu-völgyi pihenőhely 1.-5.
Feketesári pihenő
Szalajka-völgyi felső parkoló
Kalapati autóspihenő
Gerenna-vári autóspihenő
Rónabükki autóspihenő
Hordói-pihenő
Halastó megállóhely
Fátyol-vízesés állomás
Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum
Szabadtéri Erdei Múzeum
Szalajkai élővad bemutatóhely
Felső sikló gépház
Istállós-kői-barlang
Katonasírok
Millenniumi tanösvény
Szalajka-völgyi tanösvény
Olasz-kapui tanösvény

Nagyvisnyó:

Csurgói pihenő
Kissári pihenőhely
Leány-völgyfői autóspihenő
Olasz-kapui autóspihenő
Csalános autóspihenő
Erdőfeltárási emlékhely
Faktor-réti Madonna
Magas-rakodó
Nagy-mező Kis-kőháti zsomboly tanösvény
Bánkúti sífutó utak

Az alábbiakban a tervezési területen lévő közjóléti létesítményeket **létesítménytípusonkénti csoportosításban részletesebben is bemutatjuk**. Itt is fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy az erdőterületen kívül is található az ismeretszerzést szolgáló, a szabadidő eltöltését biztosító létesítmények, helyszínek, ezeket csoportokba gyűjtött felsorolását a 4.1 fejezet tartalmazza.

A bemutatásra kerülő közjóléti létesítmények az erdészeti hatóság által vezetett, 2015-ben megújított közjóléti nyilvántartás szerintiék.

A közjóléti létesítmények kezelőinek a közjóléti létesítmények, a közjóléti berendezések mennyiségében bekövetkező változásokat a NÉBIH honlapján elérhető

(www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/nyomtatvanyok_erd)

közjóléti tartalmú formanyomtatványok kitöltésével és azok területileg illetékes erdészeti hatósághoz (Heves Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály) történő benyújtásával folyamatosan jelezniük kell.

A könnyebb áttekinthetőség érdekében **a meglévő közjóléti létesítmények bemutatásánál adjuk meg azok tervezett közjóléti fejlesztési javaslatait is**. Fontosnak tartjuk megnevezni, hogy **ez nem helyettesíti a közjóléti létesítési engedélyezési tervet**, azokat a közjóléti létesítmény kezelőjének a fejlesztés megkezdése előtt minden esetben be kell nyújtani engedélyezésre az illetékes erdészeti hatósághoz. A fejlesztés jelen tervünkben való szerepeltetése egyeztetett iránymutatás a közjóléti kezelő, az illetékes erdészeti hatóság részére, amely a jelentkező közjóléti igényeket az erdőtervezési körzet adottságaihoz, annak egészéhez igazodik.

A. ERDEI KIRÁNDULÓHELYEK

Szalajka-völgy

Elérési lehetőség: Közúton az Egri út (Szilvásvár) éles kanyarjából leágazó, a fedett lovadra és a lovaspálya között nyíló Szalajka úton, gépkocsival a lovaspálya Eger felőli oldalán bevezető fatelepi úton, a közeli városok irányából (Eger, Ózd, Kazincbarcika) menetrend szerinti buszjáratokkal. Az Eger-Szilvásvár között, napi négy járatpárral közlekedő vasúton, majd Szilvásvár - Szalajka-völgy állomástól gyalogosan. Kerékpárral közúton, kerékpározásra kijelölt erdészeti utakon. Gyalogosan turistautakon, Szilvásvár belterületi utcáiról.

Elhelyezkedés: Szilvásvár belterületének déli végéhez kapcsolódóan kezdődik a 3,5 km hosszú Szalajka-völgy. Súlypont EOY koordinátái: X 751 243, Y 305 569.

Területe: 15 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Vasútüzeme, Szilvásvár

Befogadóképesség: 2000 fő

Az évi 500 ezer fős látogatottságú Szalajka-völgy a Bükk nyugati kapujának tekinthető, az országban igen ismert és kedvelt turisztikai célpont. Az egyedi természeti szépségű völgy bejárata gyakorlatilag a belterületen kezdődik, ahol helyet kapott a teljes felújítás előtt álló lovaspálya, a fedett lovarda, ahová ezeken kívül számos szabadidős, vendéglátós és kereskedelmi szolgáltatás települt. Ezek zsúfoltsága miatt bazársornak is nevezik ezt a szakaszt, szintén teljes körű felújítás előtt áll. A nagy vendégforgalomra tekintettel az egykori fatelep helyén ma már egy nagy kiterjedésű, szilárd burkolatú parkoló fogadja a gépjárművel érkezőket. Itt van az erdei vasút végállomása és kiszolgáló épületei, továbbá itt található a Szilvásvári Erdészet központi épülete, benne és mellette az erdei iskolai foglalkozásoknak helyet adó tantermekkel, foglalkoztatókkal.

A Szalajka-völgyben számos közlekedési lehetőség adott. Ezek között szerepel a Tótfalu-völgy elágazásáig a gépkocsi közlekedés, de emellett rendelkezésre áll az erdei vasút, az elektromos kisbuszok, a kerékpár (kerékpárkölcsonzós vagy saját), a lovaskocsi és

természetesen a gyaloglás. A völgyet bejárni legpraktikusabban felfelé az erdei vasúttal, lefelé gyalog érdemes.

A közlekedésre igénybe vehető út nagyon keskeny és rossz minőségű, a járművek nagyon zavarják (balesetveszélyt jelentenek, port vagy sarat vernek fel, állandóan földre kell húzódni) a gyalogosokat. Ez különösen a felső parkolóig okoz állandó feszültséget. Az üzemi célú gépjárműves forgalom (erdőgazdálkodással, közjóléti fenntartással, pisztrángtenyésztéssel összefüggő) is jelentős és egész napos terhet jelent.

A Szalajka-völgyben az egyedi látnivalók sokasága fogadja az ide látogatókat, amelyben meghatározó a víz látványa és hangja, az ahhoz kötődő tevékenységek. Nagyon szűk, néhol szurdokszerű a völgy, ebből adódóan a hatalmas turisztikai terhelésnek jól látható nyomai vannak -termőföld degradáció, kisebb-nagyobb felületeken a lágymozaik és fás szárú növényzet fejlődésének akadályozása-, ezek együttes felszíne a terepviszonyoknak köszönhetően nem jelentős. Ezzel együtt a völgy fokozottan védett területen fekszik, szolgáltató övezetbe (C zóna) sorolt.

A közjóléti nyilvántartásban létesítménytípus szerint több, a völgyben lévő közjóléti létesítményt különítünk el. A Szalajka-völgy, mint erdei kirándulólétesítmény típusú közjóléti létesítmény, gyakorlatilag egy gyűjtő, amelybe az önállóan nem nevesített helyszínek területe és az ott található, gyakran elszórt közjóléti berendezések (pl. pad, erdei bútorgarnitúra, tájékoztató tábla, védőház, tűzrakóhely, stb.) tartoznak, összesen 158 db.

Az erdei kirándulólétesítményhez tartozó helyszínek, amelyek fenntartója az erdőgazdaságon belül a vasútüzem:

- a felvezető út melletti területen található szórt közjóléti berendezések
- felső parkoló mögötti pihenő
- Erdészeti Múzeum körüli park
- a pisztráng-telep és a nevelő tavak kerítésen kívüli környezete
- Szikla-forrás
- Fátyol-vízesés és környezete
- Gloriette-tisztás (pihenők, játszóhely, szórt berendezések)
- Szalajka-forrás.

A Büki Nemzeti Park bejárati táblája a kőhíd alatt

Felső parkoló előtti közjóléti berendezések

Szikla-forrás

A Fátyol vízesés

A Gloriette-tisztás

Szalajka-forrás

Megjegyzendő, hogy a Szalajka-völgy eleje a köhídig, a felvezető út kb. 10 m széles sávja, a völgyben lévő épületek környezete, a Fátyol vízesés környezete, a Gloriette-tisztás jelenleg nem erdőtervezett terület. Ettől függetlenül az ezeken található pihenő- és tájékoztató eszközöket az erdőterületbe történő ékelődésük és állami tulajdonuk okán közjóléti berendezéseknek tekintjük.

A közjóléti berendezések kedveltek, intenzív használatnak kitettek. Folyamatos fenntartást igényelnek, ezt az EGERERDŐ Zrt. saját bevételeinek terhére becsülettel ellátja. Ennek köszönhetően a kiránduló egyszerre lát új, felújított és kopott, de még használható berendezést. Ebből adódóan nincs egységes megjelenés, mindig vannak régi berendezések. Az egységesítést a fenntartó csak támogatással tudja elvégezni, a közelmúlt közjóléti fejlesztéseinek köszönhetően ennek szép példái láthatóak a völgyben (pl. a szabadtéri erdei múzeumtól felfelé kezdődő völgyszakasz). Ekkora látogatói létszám a völgyben évente 400 m³ szemetet „termel”, ennek összegyűjtése a kirándulási szezonban napi feladatot ad a fenntartónak, az önkormányzat ebben sem vesz részt.

A Szalajka-völgyet érintő, a 4.2. fejezetben bemutatott közjóléti fejlesztéseket folytatni kell, főleg annak tükrében, hogy a völgy belterületi szakasza 1-2 éven belül megújul, a völgy felső vége pedig már gyakorlatilag megújult. A völgy közjóléti fejlesztésével kapcsolatban inkább önálló elképzelései voltak, vannak az EGERERDŐ Zrt-nek és a BNPI-nek. A múltban több közös fejlesztési elképzelés zátonyra futott (pl. fogadóközpont kialakítása, közös kiállítóhely létesítése), pedig a minőségi közjóléti fejlesztés és fenntartás csak együttműködés keretén belül lehet eredményes. Ebben az együttműködésben az önkormányzatnak is szerepet kell vállalnia.

Különböző tartalommal és megjelenéssel megfogalmazott **beléptető rendszer** kialakítása 1995-től napirenden van. Jelenleg a gépjárművel történő belépés úthasználati díj megfizetéséhez kötött, ezen túlmenően az erdei vasutat menetjegy ellenében, az elektromos autókat, a lovaskocsikat díj ellenében lehet igénybe venni. A Szalajka-völgy gyalogos és kerékpáros használatának díjkötelessé tételét nem javasoljuk, ennek igen kedvezőtlen társadalmi fogadtatása lenne. Az erdőgazdaság közjóléti fenntartásra a Szalajka-völgyben saját forrásból évi több tíz millió forintot fordít. Ennek kompenzálására más (állami) forrást kell biztosítani.

Tervezett közjóléti fejlesztések a Szalajka-völgyben:

- Tájékoztatói és irányítási rendszer egységesítése (tájékoztató táblák, irányító táblák tartalmi és formai megjelenésének egységesítése), internet alapú kiegészítése (QR-kód bevezetése); táblarengeteg felszámolása (ne legyenek hasonló tartalmú, de eltérő megjelenési formájú táblák; ne legyenek ismétlődő tartalmú táblák; ne legyenek nem a közjóléttel összefüggő, reklám célú táblák); a több nyelvű információ megjelenítésének egységes bevezetése.
- EGERERDŐ Zrt., mint közjóléti szolgáltatásokat biztosító megjelenítése (tudatosodjon a kirándulóban, hogy az erdőgazdaság által kezelt erdőterületen van, az erdőgazdaság biztosítja számára a kellemes és információ-dús kirándulás lehetőségét)
- Balesetveszély nélkül használható, önálló gyalogos közlekedési felszín kialakítása meglévő és új nyomvonalon, a sorompó és a felső parkoló között.
- A hatalmas forgalmú keskeny völgyben jelzett turistaút és jelölt kerékpáros nyomvonal is van, baleset-megelőzési, a félelemkeltés megakadályozása miatt nem javasoljuk harmadik jármódként a lovagolható nyomvonal engedélyezését és kijelölését.
- A völgyet érintő üzemi gépjárműves forgalom minimalizálása a látogatási csúcsidőszakokban.

- „A Bükk északi bejárata” elnevezésű fogadókapu létesítése a köhídnál (itt szűkül be a nem erdőtervezett terület).
- A szórt, kopott közjóléti berendezések ütemezett cseréje, szükség szerinti sűrítése; a nem használt, vagy funkciójukat veszített közjóléti berendezések eltávolítása. Új helyszínen, sok közjóléti berendezést tartalmazó pihenőhely a Szalajka-völgyben már ne létesüljön.
- A Fátyol-vízesést határoló drótkerítés cseréje környezetbe illő, a látványt nem zavaró, védelmi funkcióját betöltő kerítésre.
- BNPI információs pont, kiállítóhely létesítés a BNPI tulajdonába kerülő épületben (ebben az elképzelések szerint őrszolgálati hely és raktár is helyet fog kapni)
- Látogatói tömeg széthúzása érdekében új közjóléti létesítmények létesítése a csatlakozó Tótfalu-völgyben, a Horotna-völgyben. Ezek részletesebb ismertetése a 5.2. fejezetben található.

Szilvásvár – belterületi parkerdő

Elérési lehetőség: Tetszőleges jármóddal a Park utcáról több ponton.

Elhelyezkedés: Szilvásvár belterületén, az erdészeti lakóház felett, a keletről Park utcával határolt kezeletlen erdőben. Súlypont EOY koordinátái: X 750 170, Y 307 350

Területe: 0,7 ha (Szilvásvár 80 A jelű erdőrészlet, hrsz. 415/19)

Kezelő: Szilvásvár község Önkormányzata

Befogadókapesség: -

Az erdőrészlet közösségi tulajdonban van, tulajdonosa és a 2014. évi körzeti erdőterv készítéséhez kötődően erdőgazdálkodója Szilvásvár község Önkormányzata. Közjóléti szempontból elhanyagolt terület, régi közjóléti berendezései tönkrementek, sétálóútját benőtte a cserje. Felső szélébe a Park utca lakói időnként egy-egy padot, garnitúrát helyeznek el. Jelenlegi állapotában közjóléti célra gyakorlatilag nem használható, nem szerepel a közjóléti nyilvántartásban. Az önkormányzat annak ellenére sem tekinti potenciális közjóléti fejlesztési helyszínnek, hogy a településrendezési tervben egészségügyi, szociális, turisztikai erdőterületként szerepel.

Belterületi elhelyezkedése, parkerdő elnevezésű elsődleges rendeltetése, állományviszonyai mindenképpen indokolják a közjóléti létesítmény fenntartását, újjáépítését. Ennek érdekében olyan közjóléti terület-felhasználásra van szükség, amely a lehetséges csatlakozási pontok, a terepviszonyok figyelembevételével tartalmazza az erdőterület gyalogösvényes közjóléti feltárását, továbbá a visszafogott eszközhasználatú közjóléti berendezéscsoportok helyeit. A kialakítás célja a helyben élő családok, óvodás csoportok, kisebb baráti társaságok rövid idejű erdőben tartózkodási lehetőségének biztosítása. A közjóléti fejlesztés 200-300 m hosszú 1,5 m széles nyomvonalképzést, továbbá két-három helyszínen erdei bútorgarnitúrákból, padokból, 1-2 db tűzrakóhelyből álló pihenőhely kialakítást jelenthet. A gyalogösvény mellé 2-3 db tájékoztató tábla, továbbá az egyik pihenőben 2-3 db egyszerű erdei fa játszóeszköz kihelyezését is javasoljuk. A közlekedési felszíneket úgy kell kialakítani, hogy azt babakocsival, kerekesszékekkel is használni lehessen. A fejlesztés során törekedni kell arra, hogy a kis kiterjedésű erdőterület a közjóléti berendezések által ne váljon túlszűfolttá!

B. ERDEI PIHENŐHELYEK

Tótfalu-völgyi pihenők, 5 db

Elérési lehetőség: A Szalajka-völgyön keresztül a Bükk-fennsíkra vezető erdészeti feltáróúton gépjárművel, kerékpárral, gyalogosan.

Elhelyezkedés: Szilvásvár belterületi határától 650 m-re, a felső parkolótól a fennsíkra felvezető feltáró út mellett öt helyszínen. Súlypontjaik EOY koordinátái: 1. X 751 021, Y

306 095; 2. X 751 348, Y 306 320; 3. X 751 824, Y 306 210; 4. X 751 880, Y 306 220; 5. 751 987, Y 306 199.

Területük: 0,01-0,03 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképességük: 10-30 fő/db, összesen: 105 fő.

A szlovák erdei munkások hajdani telepének emlékét őrző Tótfalu-völgyben, az aszfaltos erdészeti feltáróút melletti kis tisztásokon az erdőgazdaság öt helyszínen erdei pihenőhelyeket alakított ki. A völgy elejének kicsivel több, mint 1 km-es szakaszán elhelyezkedő pihenőhelyek mindegyikében van 1-3 db erdei bútorgarnitúra, tűzrakóhely és szemétgyűjtő. A Szilvásvárad 28 D jelű erdőrészletben lévő pihenőhelyen ezeken túl van egy közelmúltban felújított forrásfoglalás és egy régi védőház is.

A völgy erdei pihenőhelyei kedveltek, elsősorban a Bükk-fennsíkra közlekedők vagy onnan lejövközök vesznek igénybe, olyanok, akik szeretnék távol maradni a Szalajka-völgy zsúfoltságától. Azért is kedveltek, mert gépkocsival közvetlenül mellettük lehet megállni.

A közjóléti berendezések a folyamatos karbantartásnak köszönhetően megfelelő állapotúak.

A Szalajka-völgyben haladók információ hiányában nem tudják, hogy a Tótfalu-völgyben elindulva, pár száz méteren belül erdei pihenőhelyeket találnak, ezért az útelágazásban elhelyezett tájékoztató tábla ezek bemutatását is tartalmazza.

A jelenlegi használati intenzitás mellett a Tótfalu-völgyben lévő erdei pihenőhelyek jelentősebb fejlesztésére, új pihenőhelyek létesítésére nincs szükség, viszont az eddigi gyakorlatnak megfelelő intenzív közjóléti fenntartási munkát folytatni kell.

Feketesári pihenő

Elérési lehetőség: Gyalogosan turistaúton, tanösvényen.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkon a Körös-bérc északnyugati oldalában, a kék kereszt jelzésű turistaút közelében, az Olasz-kapui tanösvény mellett, a Szilvásvárad 55 Ép jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 754 410, Y 304 310

Területe: 0,02 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 8 fő

A Feketesári pihenőház egykor erdészeti szolgálati lakás volt, ma bérleményként hasznosított. A megközelítő útja mellett kialakított pihenőhely tekinthető közjóléti létesítménynek, az erre járó turisták körében (már aki észreveszi a turistaúttól 75 m-re lévő létesítményt) a gyönyörű természeti környezetnek köszönhetően kedvelt pihenési helyszín. Itt elhasználódott erdei bútorgarnitúra és tűzrakóhely található.

Feketesári pihenő

A pihenőhely fenntartandó, esetleg 1-2 db közjóléti berendezéssel gyarapítható. A turistaút mellé 1 db irányító tábla kihelyezését javasoljuk annak tudatosítására, hogy a pihenőhely szabadon használható, hogy az egyáltalán létezik.

Kissári pihenőhely

Elérési lehetőség: Gyalogosan az Országos Kéktúra nyomvonalán, kerékpárral az aszfaltos erdészeti feltáróútra jelölt kerékpározható nyomvonalon.

Elhelyezkedés: Bükk-fennsíkon a Kis-sár-völgy elején, az aszfaltos erdészeti út mellett, a Nagyvisnyó 49 F jelű erdőrészlet völgy felőli tisztásszélén. Súlypont EOV koordinátái: X 756 159, Y 304 133

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 10 fő

A Kissári pihenőhely a bakancsos turisták, a kerékpárosok, az illegálisan a tisztáson sátorozók körében igen kedvelt pihenőhely. Miután a szokásos közjóléti berendezéseken (erdei bútorgarnitúra, tűzrakóhely, szemétyűjtő) túlmenően itt 1 db védőház is van, ezért eső elleni menedékkül is szolgál ez a helyszín. Közjóléti berendezései elavult állapotúak.

A pihenőhely hosszú távon fenntartandó és további közjóléti berendezések kihelyezésével bővítendő. A védőházba rögzített padok elhelyezése szükséges. A közjóléti berendezések minél előbb felújítandók illetve lecserélendők.

Csurgói pihenő

Elérési lehetőség: Gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: Bánkút közelében (attól 400 m-re) a Csurgói erdészház mellett a Nagyvisnyó 34 TI₂ jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 756 490, Y 306 657

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 8 fő

Az egykori erdészház kerítéssel körülvett, az erdőgazdaság fizetős szálláshelyként hasznosítja, ezért az jelenleg nem tekinthető közjóléti létesítménynek. A Csurgói erdészházhoz tartozó egykori istálló épületét az erdőgazdaság átalakította, ma gondnoki lakás és bakancsos szálláshely, ez utóbbi jelenleg bérleményként hasznosított. Zártsága miatt a pihenőház sem tekinthető közjóléti létesítménynek, de a környezetében lévő, kerítéssel nem lehatárolt közjóléti berendezések csoportja már igen, hiszen ezeket az erre elhaladó turisták szabadon használhatják. A közjóléti berendezések közepes állapotúak.

Csurgói fedett pihenő

A pihenőhely továbbra is fenntartandó, a közjóléti berendezések mennyiségének gyarapításával bővítését javasoljuk az épület körül vagy attól 30-50 m-re.

C. ERDEI AUTÓSPIHENŐK

A Szilvásváradról Bükk-fennsíkra felvezető aszfaltos erdészeti feltáró utat az EGERERDŐ Zrt. nem csak megnyitotta a közforgalom előtt, hanem mellette számos autóspihenőt is kialakított, ezzel biztosítva a bemutatásra érdemes helyszínek megismerésének, a változatos indulási pontú csillagtúrák lehetőségét. Az autóspihenők kedvelt helyszínek, sokan elidőznek ezekben és környezetükben. Általános hiányuk, hogy hollétük nincs előre jelezve KRESZ-táblával, továbbá nincs a parkolóban információ arra vonatkozóan, hogy milyen nevű helyszínen vagyunk. Általános fejlesztésként ezeket pótolni kell, azaz az út mellett mindkét irányból legyenek a **parkolót előrejelző táblák**, továbbá az autóspihenőkben **1-1 db kisméretű helynévtáblán** jelenjen meg az autóspihenő elnevezése, továbbá a közjóléti kezelő neve.

Szalajka-völgyi felső parkoló

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgy és a Tótfalu-völgy elágazásában. Súlypont EOV koordinátái: X 750 964, Y 306 007

Területe: 0,21 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 80 fő

A Szalajka-völgy eddig van megnyitva a közforgalom előtt, innen gépjárművel továbbhaladni már csak a Tótfalu-völgy irányába szabad. A kb. 1 500 m²-es parkoló felszínét régi, töredezett aszfaltburkolat borítja, mellette egy könnyűszerkezetes épületben kialakított halsütő található. A parkoló szélén közjóléti berendezésként 6 db közepes állapotú pad található (a halsütő mögötti pihenőhely a Szalajka-völgyi erdei kirándulóhely része).

A parkoló fenntartására továbbra is szükség van, burkolata lehetőség szerint ne aszfalttal legyen felújítva. A parkoló közlekedési és leállási felszínét, ki- és behajtási pontjait egyértelműsíteni szükséges. A padok cseréjén kívül bővítést, más típusú közjóléti berendezés kihelyezését ide nem javaslunk.

Kalapati autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistaúton, tanösvényen.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltáróút mellett, annak Szilvásvár és a Szalajka-völgy fölé visszatérő hajtúkanyarjában. Súlypont EOV koordinátái: X 750 914, Y 306 537

Területe: 0,06 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 20 fő

A kitérőként is funkcionáló parkoló igen kedvelt és látogatott célpont mind az autósok, mind a gyalogos kirándulók körében. Népszerűségét csodálatos panorámája (innen a környező hegyek vonulatán túl rá lehet látni Szilvásvár belterületére és annak környezetére, a Szalajka-völgy vonulatára) és a millennium évében épített kilátó közelsége adja. A látott tájban történő eligazodást segíti egy, az 1980-as években készített betonból készített terepasztal. Sajnos mára az összes felirat lekopott már róla, illetve a tartófák is elkorhadtak. Az 1972-ben létesített parkoló felszíne elfogadható minőségű aszfalt.

Jelenlegi közjóléti berendezéseit a szegélyén baleset-megelőzési céllal elhelyezett korlát, illetve a terepasztal képzi (a tájékoztató táblák a tanösvényhez tartoznak). Mindkét berendezéstípust fel kell újítani. A parkoló szélén szelektív gyűjtésre ösztönző hulladéktárolók vannak. Amennyiben ezekre a jövőben is szükség van, akkor felújítandók, ha nem, akkor pedig el kell bontani azokat.

Az autóspihenő továbbra is fenntartandó, sőt látogatottságához igazodóan 3-4 db erdei bútor garnitúra kihelyezését is javasoljuk. Ezeknek a helyét úgy kell meghatározni, hogy azok ne akadályozzák a parkolást, ne csökkentsék a parkolásra igénybe vehető felszínt, viszont róluk lehessen látni a feltároló panorámát. Az út másik oldalának alkalmasságát is javasoljuk megvizsgálni.

Leány-völgyfői autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltárolóúton, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltárolóút mellett, a Leány-völgy szélén a Holló-kőnél, a Gerenna-vár északkeleti lábánál, a Nagyvisnyó 39 D jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 753 389, Y 306 197

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 10 fő

A néhány személygépkocsi parkolási lehetőségét biztosító, kitérőként is funkcionáló parkoló a Holló-kő tövében, a Leány-völgyi kilátóhely közelében van. A kilátóhelyről gyönyörű panoráma nyílik a fokozottan védett Leány-völgyre (bioszféra rezervátum magterület) és az azt övező erdőtömbre. A helyszín közjóléti berendezéseit a kőből kirakott, illetve kőbe vésett lépcső, továbbá a kilátóhelyet övező, igen régi fémkorlát adja. A feltároló út parkolóval szembeni oldalán a Gerenna-vár keleti oldalának, a közel 100 m magas sziklafal földtani szelvényét leíró BNPI-os tábla található.

Az autóspihenő továbbra is fenntartandó, sőt a helyszín szükségének, fokozott védettségének figyelembevételével minimális mértékű közjóléti fejlesztése is elvégzendő 1-1 db pad, tájékoztató tábla (rajta a Leány-völgy természetvédelmi vonatkozású bemutatása) és irányító tábla kihelyezésével. A meglévő kőlépcsőt terméskő felhasználásával biztonságosabbá kell tenni, a kilátópont girbe-gurba fémkorlátja a biztonság maximális szem előtt tartása mellett újjá építendő. Annak anyaga továbbra is időtálló fém (pl. koracél) legyen, ezen a magas sziklaszírt nem szabad fakorlátot alkalmazni.

Gerenna-vári autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltárolóúton, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltárolóút mellett, a Gerenna-vár keleti lábánál, turistautak találkozásánál a Szilvásvárad 23 TI jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 753 309, Y 305 992

Területe: 0,06 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 20 fő

A Gerenna-vár elnevezésű lapos tetejű hegytetőn az őskori földvár helyére Nagy Lajos király vadászkastélyt építtetett, erről a helyről nagyon szép kilátás nyílik a környező hegyekre, völgyvonulatokra. Az egykori várnak ma már az alapja is alig fedezhető fel. Maga az autóspihenő lent, a hegy keleti lábánál lévő tisztás szélében van, amelyet jelenleg csupán 1 db közepes állapotú erdei bútorgarnitúra jelez. Ezen túlmenően a létesítményhez tartozik a hegytetőre való gyalogos feljutást segítő terméskő lépcső (rajta turistaút jelöléssel) és még 1

db garnitúra fenn az egykori vár területén. Az autóspihenőben, a hegy tetején számos helyen felfedezhetőek tűzgyújtási nyomok, épített tűzrakóhely jelenleg nincs.

A lenti pihenő és a fenti látkép Gerenna-várnál

Az autóspihenő továbbra is fenntartandó, ezen túlmenően fejlesztését is javasoljuk. A felvezető, rossz állapotú kőlépcső kényelmesebb kiosztással újjáépítendő, a meglévő erdei bútorgarnitúrák lecserélendők, a parkolási felszín szélén lévőhöz 1 db tűzrakóhely létesítését is javasoljuk. A hegytetőn ne létesüljön tűzrakóhely! A felsoroltakon kívül a lépcsősor alá egy irányítótábla, a hegytetőre egy tájékoztató tábla és további 1-2 db erdei bútorgarnitúra elhelyezését javasoljuk.

A közjóléti berendezések felújításától, bővítésétől függetlenül a hegytetőn kidőlt számos fát össze kell termelni, el kell szállítani, alapos összegyűjtés után a vékonyfát helyben el kell égetni (ne maradjon vissza tűzgyújtásra csábító fa). Ezzel a művelettel párhuzamosan az összetört, vagy a kilátópontok megközelítését, a kilátást akadályozó cserjéket is el kell távolítani.

Rónabükki autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltáróút szép kilátást nyújtó hajtűkanyarjában, a Kukucsó-völgy felett a Szilvásvár 26 C jelű erdőrészletben. Súlypont EOY koordinátái: X 752 979, Y 305 307

Területe: 0,04 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 20 fő

Az erdészeti feltáróút Rónabükki kanyarjában egy közel 1 500 m² felszínű sziklapad van, amelynek jelentős része igénybe vehető parkolási célra. Szép kilátást nyújtó helyszín, innen az északi irány kivételével lehet rálátni a környező tájra.

Az út alsó szélén lévő erdei bútor garnitúra kicserélendő, mellé további 1-2 db pad kihelyezését is javasoljuk. A fenntartás során a közjóléti berendezések elé felnövő, kilátást akadályozó növényzetet időnként esztétikus módon vissza kell vágni.

Hordói-pihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistautakon.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltáróút Hármaskúti elágazásában, a Szilvásvár 54 TI₂ jelű erdőrészletben. Súlypont EOY koordinátái: X 754 020, Y 305 360

Területe: 0,50 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete
Befogadóképesség: 10 fő

Az erdőgazdálkodási szempontból jelentős útelágazásban lévő tisztást az erdészet időszakonként rakodóként használja, így a tisztás szélén elhelyezett közjóléti berendezéseket télen az erdőben dolgozók is használják.

A Hordói-pihenő

Az autóspihenő továbbra is fenntartandó, bővítésére nincs szükség, ám közjóléti berendezései megújítandók.

Olasz-kapui autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistautakon.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltáróút fennsíki peremén, a közforgalom előtt megnyitott feltáróút-szakasz végén a Nagyvisnyó 50 TI₂ jelű erdőrészletben. Súlypont EOY koordinátái: X 754 506, Y 304 904

Területe: 0,40 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 60 fő

A Bükk-fennsíkra felvezető út közforgalom előtt megnyitott szakasza az Olasz-kapunál ér véget, innen gépjárművel nem szabad tovább közlekedni. Erre KRESZ tábla, tájékoztató tábla is felhívja a figyelmet, továbbá sorompóval is igyekeznek ennek a korlátozásnak érvényt szerezni. Ennek megfelelően a fennsík nyugati kapujának is nevezett helyen egyszerre sok tíz autó szokott parkolni, utasaik innen a turistautaknak, a tanösvénynek köszönhetően a Bükk-fennsíkon számos körtúra lehetőség közül választhatnak. A parkolási lehetőség a tisztás köves talajának köszönhetően burkolatképzés nélkül adott. A tisztást az erdészet télen szükség szerint rakodóként használja.

A közjóléti berendezések típusait, azok mennyiségét az erdőgazdaság igyekszik a látogatottsághoz igazítani, állapotuk közepesnek minősíthető.

Olasz-kapui autóspihenő közjóléti berendezései

Az Olasz-kapui autóspihenő hosszú távon fenntartandó, hiszen a Bükk-fennsík természetvédelmi védettsége miatt a gépjárművek a jövőben sem haladhatnak majd tovább, tehát nem várható újabb erdészeti feltáróút-szakasz közforgalom előtti megnyitása.

Az erdei turizmus növekedése itt is tapasztalható, amelyet a látogatói létszám (autós, kerékpáros, bakancsos turista) folyamatos emelkedése jelez. A 2015-ben végrehajtott feltáróút felújítást követően az Olasz-kapui autóspihenő forgalma várhatóan jelentősen meg fog növekedni. Erre az autóspihenő fejlesztésével fel kell készülni. Ez több erdei bútor garnitúra kihelyezését, tűzrakóhelyek és esetleg egy újabb védőház létesítését jelentheti. A helynév táblán túlmenően ebbe az autóspihenőbe a fejlesztéstől függetlenül mindenképpen ki kell helyezni egy nagyméretű térképes tájékoztató táblát, amelyen a túraajánlatokon túlmenően jelenjen meg az erdőlátogatás és a védett területek látogatásának szabályai, az erdőgazdaság és a BNPI bemutatkozása, a lipicai ménes bemutatása és megtekinthetőségének lehetőségei. A számos ajánlott téma lehetőség szerint ne több tájékoztató táblán, hanem egy nagyméretű tábla két oldalán jelenjen meg.

Csalánosi autóspihenő

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistautakon.

Elhelyezkedés: Bánkút közelében, a megye határ Heves megyei oldalán, a Nagyvisnyó 44 TI₁ jelű erdőrészletben. Súlypont EOVS koordinátái: X 756 927, Y 306 596

Területe: 0,07 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 100 fő

A Csalánosi autóspihenő a Bánkútra vezető közútról letérve érhető el, az Országos Kéktúra nyomvonala a közelében halad el. A nagy kiterjedésű tisztáson volt régen az egykori erdei vasút Csalánosi rakodója, a tisztást az erdészet télen jelenleg is rakodóként használja. Az autóspihenő közeléből indulnak a tervezési területünkön található sífutóutak.

Az autóspihenőnek gyakorlatilag csak a leálló felülete tartozik az EGERERDŐ Zrt. kezelésében lévő területhez, az autóspihenőhöz tartozó, rossz állapotú közjóléti berendezések már a miskolci oldalon, az ÉSZAKERDŐ Zrt. kezelésében lévő erdőterületen, az idős bükkösben vannak. Ebből adódóan a Heves megyei oldalon nincs is szükség további közjóléti berendezések kihelyezésére, viszont a megyehatáron túli berendezések (erdei bútorgarnitúra, tűzrakóhely) lecserélendők újra.

Az Országos Kéktúrához kapcsolódóan az EGERERDŐ Zrt. az autóspihenőben egy nagyméretű tájékoztató táblát kíván kihelyezni, tartalma a Bükk-fennsíki egykori erdei vasúti hálózat bemutatása.

D. KILÁTÓ

Petőfi kilátó

Elérési lehetőség: Gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: Bánkút közelében, a Bálvány tetején a Nagyvisnyó 81 TI jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 756 927, Y 306 596

Területe: 0,01 ha

Kezelő: Rendezetlen

Befogadóképesség: 4 fő

A Bükk második legmagasabb csúcsán, a Bálvány tetején magasodik a 16 m magas Petőfi-kilátó, melynek legfelső teraszáról tiszta időben még a Magas-Tátra csúcsáig is elláthatunk. Magyarország legmagasabban lévő kilátójának érdekessége, hogy diósgyőri turisták állították fel, akik a Diósgyőri Vas- és Acélgyártól kérték el a hozzá szükséges 20 méter magas jelzőtoronyt. A Petőfi-torony alkatrészeit a Vasgyár szállította ki a bankúti feljáróig, onnét pedig diósgyőri önkéntesek saját kezükkel juttatták fel a Bálványra. 1948. június 12-én ünnepélyesen felavatták a Petőfi-kilátót. 1999-ben erdészeti támogatással és a természetbarátok összefogásával, több mint 1 millió Ft-os ráfordítással sikerült felújíttatni. 2002-ben egy távközlési szolgáltató teljesen átépítette, rajta antennarendszert helyezett el, 10 évig helyel-közzel gondoskodott a kilátó karbantartásáról. 2013-ban balesetveszélyre hivatkozva a kilátó felső kétharmad részét a Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség lezáratta.

A kilátó tulajdonosi helyzete máig tisztázatlan, a fennmaradásáért sokat tevő B.-A.-Z. Megyei Természetjáró Szövetség jelenleg még kezelői jogviszonnyal sem rendelkezik.

Az előzőekből adódóan ***szükség van a kilátó jogi helyzetének mielőbbi rendezésére, majd azt követően a kilátó rendbetételére és újbóli megnyitására.*** Kár lenne veszni hagyni a többszöri példás összefogást hirdető kilátót. A Petőfi kilátó kezelő híján jelenleg nem szerepel a közjóléti nyilvántartásban.

Megjegyezzük, hogy a kilátó által elfoglalt magántulajdonú erdőtervezett területnek sincs erdőgazdálkodója.

E. ERDEI VASÚT KÖRNYEZETE

A Szalajka-völgy egyik nevezetessége a Szilvásvárad Állami Erdei Vasút, amelyen most már csak személyszállítás történik. A 2012-2013-ban végrehajtott fejlesztésnek köszönhetően az erdei vasút és kiszolgáló épületei, állomáshelyei újszerű állapotba kerültek, ez a felújítás az állomáshelyekhez kapcsolódó közjóléti létesítményeket is érintette. Ezeket az erdőtervezett területen található közjóléti létesítményeket mutatjuk be az alábbiakban kiegészítve azzal a megjegyzéssel, hogy ezek a létesítmények és a hozzá tartozó közjóléti berendezések nyilvántartási szempontok miatt ki lettek emelve a Szalajka-völgy erdei kirándulóhelyből.

Halastó megállóhely

Elérési lehetőség: Erdei vasúttal, kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgyben az erdei vasút és az aszfaltos erdészeti feltáróút kereszteződésénél, a vízmű telephelye felett, a névadó halastavak és az Erdészeti Múzeum közelében, a Szilvásvárad 29 ÉP jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 751 263, Y 305 548

Területe: 0,40 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Vasútüzeme, Szilvásvárad

Befogadóképesség: 20 fő

A Halastó megállóhelyhez kötődően a 2013. évi fejlesztésnek köszönhetően az egykori erdészeti szolgálati lakásban az EGERERDŐ Zrt. elsősegélynyújtó és információs pontot és a mai kor színvonalának megfelelő mosdó-WC helyiséget alakított ki. Az új funkciók a Szalajka-völgy komoly hiányosságait enyhítette vagy szüntette meg.

A csatlakozó közjóléti berendezések jó állapotúak, mennyiségük elegendő, folyamatosan fenntartandóak.

Fátyol-vízesés állomás

Elérési lehetőség: Erdei vasúttal, kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgy felső végében, az erdei vasút végállomásánál, a Gloriette-tisztás szélén, a Fátyol-vízesés közelében. Súlypont EOY koordinátái: X 751 776, Y 304 438

Területe: 0,40 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Vasútüzeme, Szilvásvár

Befogadóképesség: 50 fő

A 2012-ben új köntösbe öltöztetett erdei vasúti megállóhely és egyben végállomás közelében számos új és régebbi közjóléti berendezés található. Felújításra került a régi WC is, amelyet térítés ellenében lehet igénybe venni.

A jövőben a közjóléti berendezések karbantartása során arra kell törekedni, hogy a tájékoztató táblák, az irányító táblák egységes formát öltsenek, továbbá a Gloriette-tisztáson lévő közjóléti berendezések összhangban legyenek a megállóhely közelébe kihelyezett új közjóléti berendezésekkel.

A megújult végállomás

F. BEMUTATÓHELYEK, EMLÉKHELYEK

Erdészeti Múzeum, Szilvásvár

Elérési lehetőség: Erdei vasúttal, kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgyben az erdei vasút és az aszfaltos erdészeti feltáróút kereszteződése és az új elsősegély és információs pont, mosdó WC épület mellett a Szilvásvár 29 ÉP jelű erdőrészletben. Súlypont EOY koordinátái: X 751 244, Y 305 487

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 100 fő

A XIX. század végi, egykor *Bányagrófság*, később *Király Lajos erdészház* néven ismert, felvidéki hangulatú, műemléki jellegű épületben az EGERERDŐ Zrt. jogelődje 1986-ban

erdészeti múzeumot alakított ki. Itt különböző korokból származó erdőgazdálkodási vonatkozású térképek, iratok, használati tárgyak, régi fényképek gyűjteménye, továbbá a környék élővilágát bemutató trófeaterem tekinthető meg. A múzeum kiállítási anyagát Zilahy Aladár nyugalmazott szilvásváradai erdész gyűjtötte össze és rendszerezte. Ennek az akadályokat nem ismerő, áldozatkész munkának az elismerésül a múzeum az ő nevét viseli.

A múzeum évi látogatottsága 25-35 ezer fő, belépő díj ellenében látogatható, ezért jelenleg maga a múzeum nem tekinthető közjóléti berendezésnek.

Az Erdészeti Múzeumhoz tartozó parkban 2002-ben a „Kárpátok őrének” fából faragott nagyméretű szobrát és egy székely kaput állítottak fel. A honfoglalás korában a Kárpátok hágóit őrző éber katonai védelmi rendszernek állít emléket a 2,65 méter magas, tölgyfából faragott katona alak. Az emlékmű lehetőséget ad a Szalajka-völgyben kirándulóknak a magyarság szimbóluma előtti tisztelgéshez.

Az emlékmű és a múzeumépület környezetében padok, erdei bútorgarnitúrák találhatók, az emlékművel együtt ezek együttes alkotja a közjóléti létesítményt.

A nagy turistaforgalomra és a helyszín különlegességére való tekintettel javasoljuk a múzeum melletti parkba további padok, erdei bútor garnitúrák, 1-2 db tájékoztató tábla elhelyezését, ezeket felfűző ösvény kialakítását.

A közjóléti létesítménynek nevet adó múzeum közjóléti nyilvántartásban szereplő neve egyezzen meg a múzeum nevével, tehát módosítandó ***Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum***-ra.

Szabadtéri Erdei Múzeum, Szilvásvárad

Elérési lehetőség: Erdei vasúttal, kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgy Horotna-völgyi elágazásában, annak aljában található. Súlypont EOV koordinátái: X 751 404, Y 304 483

Területe: 0,20 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásváradai Erdészete

Befogadóképesség: 700 fő

A Szabadtéri Erdei Múzeum az erdő és az ember kapcsolatát mutatja be. A különböző erdei munkák eszközei, termékei, az erdei mesterek életmódja, építményei tekinthetők meg a szabad ég alatt. A szabadon látogatható létesítmény az 1971. évi alapítását követően 2012-ben támogatási forrás felhasználásával teljes körűen megújult. Ennek során megjelentek interaktív bemutatási eszközök is, továbbá a múzeum bejáratánál helyet kapott az erdei iskolához kapcsolódó szabadtéri tanterem is, melynek különlegessége a természetes energiaforrások bemutatása.

A szabadtéri múzeum 26 db bemutatóhelyét mintegy 450 m hosszú, önmagába visszatérő ösvény tárja fel e mellett illetve közelében jelenleg 62 db újszerű közjóléti berendezés található.

A Szabadtéri Erdei Múzeum felújítása mintaszerű volt, ott a folyamatos fenntartás mellett további fejlesztésre nincs szükség.

Bejárat és köszöntő tábla

Szalajkai élővad bemutatóhely

Elérési lehetőség: Erdei vasúttal, kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgyben, a Tótfalu-völgyi elágazást követően kb. 450 m-re, az út bal oldalán a Szilvásvár 29 A jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 751 264, Y 305 757

Területe: 1,00 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 20 fő

Az 1977-ben létesített vadbemutató helyen a környék nagyvadjai figyelhetőek meg. Miután a belátható és rendelkezésre álló terület kicsi, ezért egyetlen egy kerítés szolgál a bemutatóhely körbekerítésére, így figyelembe kell venni az együtt tatható vadféleségeket. A kirándulók, különösen a gyermekek körében népszerű helyszínen az állatok megfigyelésén túlmenően tájékoztató táblákon olvashatóak az adott vadfajjal kapcsolatos tudnivalók.

A élővad bemutatóhoz tartozó közjóléti berendezések közepes állapotúak, megújításra szorulnak.

Felső sikló gépház

Elérési lehetőség: Járművel közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltáróúton, gyalogosan turistaúton.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsíkra felvezető erdészeti feltáróúttól 100 m-re, a Rónabükk-tető közelében a Szilvásvár 26 ÉP jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 753 469, Y 305 277

Területe: 0,50 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 2 fő

A bükki erdei vasúti hálózat részeként megépített féksikló pálya a Kukucsó-völgy és a Bükk-fennsík peremét köti össze. Az 1921-ben megépített, kétvágányú siklópálya hossza 650 m, szintkülönbsége 210 m. A siklópálya gravitációs elven működött 8 km/órás megengedett maximális sebességgel. A fával megrakott kocsi haladt a völgy irányába és húzta fel a völgy

felől az üres kocsit, természetesen e közben fékezni is kellett, amelyet a siklópálya felső végén megépített gépházban működött. A siklón közlekedő két kocsi drótkötéllel volt összekötve. Az erdei vasúti siklópálya 1966-67-ig üzemelt.

Ma a siklópálya nyiladéka (Szilvásvár 26 NY jelű erdőrészlet), szakaszonként pályája, felső állomásán a téglából épített gépház, egy kocsi és drótkötéldarabja található már csak meg. Az épület ipari műemlék, állapota folyamatosan romlik. A vasúti pálya nyomvonalát, műtárgyait a fás és lágyszárú növényzet már csaknem teljes egészében eltakarta.

A gépház környezetében lévő 0,25 ha nagyságú tisztást az erdészet télen rakodóként használja. A tisztás nyugati szélén van a Felső sikló pihenőház, amely jelenleg bérleményként hasznosított, költségtérítéssel használati lehetősége miatt nem tekinthető közjóléti létesítménynek.

Gépház, kocsi, háttérben a pihenőház

A tisztáson található közjóléti berendezések közepes vagy rossz állapotúak, megújítandóak. Ezen kívül a gépház közelébe 1 db tájékoztató tábla kihelyezését javasoljuk, melyen az egykori siklópálya és annak működése legyen olvasható. Az aszfaltos erdészeti feltáró út mellé 1 db irányító táblát kell kihelyezni.

Megállítandó a gépház további romlása, sürgősen elvégzendőek a legszükségesebb állagmegóvási munkák. Ezzel párhuzamosan a gépházat és környezetét bemutatatható állapotba kell hozni. Megítélésünk szerint eme ritka erdei vasúti létesítményt nem szabad veszni hagyni. Megőrzése és az utókornak történő bemutatása nem csak az erdészek kötelessége, ezért az anyagi erőforrások előteremtése nem csak az EGERERDŐ Zrt. feladata, ipari műemléki védettségből adódóan megőrzése állami feladat is.

Istállós-kői-barlang

Elérési lehetőség: Gyalogosan turistaúton

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgy felső végében lévő Szalajka-forrástól Istállós-köre vezető zöld háromszög jelzésű turistaút mellett a Szilvásvár 35 D jelű erdőrészletben. Súlypont EOY koordinátái: X 752 084, Y 303 983

Területe: 0,10 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Vasútüzeme, Szilvásvár

Befogadóképesség: 20 fő

Az Istállós-kő oldalában lévő Istállós-kői barlangból előkerült legidősebb leletek 43 000 évesek, de szép számmal vannak a későbbi korokból származó leletanyagok is, amely a barlang folyamatos használatát bizonyítják. Itt találták meg a régészek a Bükk-hegység leggazdagabb őskori leletanyagát. Az ország leglátogatottabb ősemberbarlangjának hatalmas

háromszög alakú bejárata van, mögötte egyetlen tágas termet találunk. Triász mészkőben lévő inaktív forrásbarlang, hossza 57 m.

Feltárt régészeti leletanyag vagy azok másolata, azokat bemutató tájékoztatás a barlangban jelenleg nem található, így aki az igen meredek terepet legyőzve eljut a barlangig, csak egy üres, közel vízszintes aljú nagy üreget talál itt, melynek belső vége általában szemetes és bűdös. Az Istállós-kői-barlang leírása a Szalajka-forrás mellett elhelyezett, a BNPI által létesített Szalajka-völgyi tanösvény utolsó tanösvény tábláján olvasható.

Az egyetlen megközelítési lehetőséget biztosító, meredek ösvény nehezen járható, a balesetveszélyt a völgy felőli oldalán elhelyezett fakorlát csökkenti. Az 510 m hosszú fakorlát sérült vagy korhadó szakaszait a Vasútüzem évről-évre felújítja.

A barlang bejárata

Az Istállós-kői-barlang bemutatható állapotba hozásával, rendbe tételével kapcsolatban a múltban a BNPI részéről több elképzelés is felmerült, de azok anyagi erőforrás hiányában nem valósultak meg.

Miután a barlang az EGERERDŐ Zrt. kezelésében lévő erdőterületen van, a barlanghoz vezető ösvényt és annak fakorlátját az erdőgazdaság tartja karban, a barlang közjóléti kezelőjeként magát nevezi meg, ezért kézenfekvő, hogy a barlang bemutatható állapotba hozása is az ő feladata. Ezt minél előbb meg kell tenni, nem szabad tovább fenntartani a jelenlegi, olykor áldatlan állapotot, amely mind a barlanghoz, mind a Szalajka-völgyhöz méltatlan. Meg kell szüntetni a jelentős hírű Istállós-kői-barlangot felkeresők körében kialakuló negatív élmény további fennmaradását. A fokozott természetvédelmi védettség, az igen jelentős régészeti érték miatt a barlangban bármilyen mértékű beavatkozás csak engedélyezett közjóléti létesítési engedélyezési terv alapján valósulhat meg. A barlang bemutatható állapotba hozásán túlmenően az engedélyezési tervnek tartalmaznia kell az ösvény járhatóságát megkönnyítő és biztonságosabbá tételét szolgáló megoldásokat, valamint a nyomvonal mellé közjóléti berendezések (padok) kihelyezését.

Katonasírok

Elérési lehetőség: Kerékpárral kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistautakon

Elhelyezkedés: A Horotna-völgy felső végében, a Kelemen széke közelében, turistaút csomópontban, az Országos Kéktúra mellett, a Szilvásvár 40 ÚT₁ jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 750 840, Y 302 543

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 5 fő

A községhatáron és erdőgazdálkodói határon lévő Katonasírok annak a második világháborúban hősi halált halt két német katonának állít emléket, akik 1944. december 17-én

ezen a helyen vesztették életüket. Az 1990-es években elvégzett exhumálást követően földi maradványaik a budaörsi német-magyar központi katonai temetőbe kerültek.

Az emlékhelyen jelenleg 2 db sír, 1 db fakereszt, 1 db erdei bútorgarnitúra és 1 db nyolc irányt jelölő irányító tábla oszlop található. A sírokat a Heves Megyei Honvéd Hagyományőrző Egyesület gondozza.

Az emlékhely jelenleg nem szerepel az erdészeti hatóság közjóléti nyilvántartásában, bejelentése az erdőgazdaság kötelezettsége.

Az egyik sír, irányító táblák, erdei bútorgarnitúra

Az emlékhelyre 1 db tájékoztató tábla kihelyezését javasoljuk, rajta azok az információk és az itt elesett egyik katona versidézete szerepeljen, amelyek jelenleg a fakeresztre felszegezett papírlapokon olvashatóak.

Erdőfeltárási emlékhely

Elérési lehetőség: Járművel és gyalogosan közforgalom előtt megnyitott erdészeti feltárási úton.

Elhelyezkedés: A Nagyvisnyó-Dédestapolcsány közötti közútról elérhető Bán-völgyben, a megye határ Heves megyei oldalán, a Nagyvisnyó 11 TI₁ jelű erdőrészletben. Súlypont EOV koordinátái: X 755 470, Y 311 325

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 10 fő

A Bánvölgyi út 1947-48-ban, az első magyarországi korszerű erdészeti feltárási útként épült. Az Országos Erdészeti Egyesület Erdőfeltárási Szakosztálya és a Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (EGERERDŐ Zrt. jogelődje) által 1991-ben létesített Erdőfeltárási emlékhely ennek a ténynek állít emléket. Maga az emlékmű a Bán-völgyi csemetekert előtti tisztáson elhelyezett hatalmas mészkőtömb, amelyen vöröskő táblára vésett információ olvasható.

Az emlékhely környezetében lévő tisztás rendszeresen kaszált, magát az emlékhelyet közepes állapotban lévő fakorlát határolja.

Az emlékhely és közjóléti berendezései hosszú távon fenntartandók, ezen túlmenően 1 db erdei bútorgarnitúra kihelyezését is javasoljuk.

Magas-rakodó

Elérési lehetőség: Erdészeti feltáróúton kerékpárral, gyalogosan.

Elhelyezkedés: A Nagyvisnyó-Dédestapolcsány közötti közútról elérhető Bán-völgy felső végében, az aszfalt burkolatú erdészeti feltáróút végén, a Nagyvisnyó 22 TI jelű erdőrészletben. Súlypont EOVS koordinátái: X 756 223, Y 308 621

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 2 fő

A Bán-völgy felső végében lévő tisztás fontos és rendszeresen használt rakodó, erre utal elnevezése is. Az első magyarországi korszerű erdészeti feltáróútnak gyakorlatilag itt van vége.

Ezen a tisztáson a Szilvásvárad Erdészeti 1995-ben egy erdei munkásra emlékeztető, faragott faoszlopból álló emlékművet állított.

Az emlékoszlop 2-3 éves visszatéréssel impregnáló festékkel lefestendő, ezen túlmenően 1 db pad kihelyezését javasoljuk.

Faktor-réti Madonna

Elérési lehetőség: Kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistautakon, közöttük az Országos Kéktúrára is, sível jelzett sífutóúton.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsík peremén, a Hármaskút és Csurgó közötti Faktor-réten, a Nagyvisnyó 43 TI₃ jelű erdőrészletben. Súlypont EOVS koordinátái: X 756 191, Y 305 900

Területe: 0,01 ha

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 2 fő

A Faktor-réti Madonna korábban az erdei munkások imádkozó helye volt. Ma az idős bükk fatörzsén bronzból domborított Szűzanya-kép és keresztek, számos nyomtatott szentkép, koszorú található. Számos elérési lehetőségének köszönhetően jelenleg is sokan megállnak itt. Hosszan fenntartandó helyszín, ahová 1-2 db pad kihelyezését is javasoljuk.

G. ERDEI ISKOLA ÉS KÖRNYEZETE

Szilvásvárad Erdészeti Erdei Iskola

Elérési lehetőség: Közúton az Egri út (Szilvásvárad) éles kanyarjából leágazó, a fedett lovadra és a lovaspálya között nyíló Szalajka úton, gépkocsival a lovaspálya Eger felőli oldalán bevezető fatelepi úton, a közeli városok irányából (Eger, Ózd, Kazincbarcika) menetrend szerinti buszjáratokkal. Az Eger-Szilvásvárad között, napi négy járatpárral közlekedő vasúton, majd Szilvásvárad - Szalajka-völgy állomástól gyalogosan. Kerékpárral közúton, kerékpározásra kijelölt erdészeti utakon. Gyalogosan turistautakon, Szilvásvárad belterületi utcáiról.

Elhelyezkedés: Szilvásvárad belterületének déli végében a Szalajka-völgy elején, az EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészeti épületében Súlypont EOVS koordinátái: X 750 255, Y 306 595.

Területe: -

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 50 fő

Az 1998-ban alapított Szilvásvárad Erdészeti Erdei Iskola kétféle minősítéssel (Országos Erdészeti Egyesület Minősített Erdészeti Erdei Iskola; Minősített erdei iskola szolgáltatás – harkály védjegy) rendelkezik. Az erdei iskolai foglalkozásokon résztvevők éves száma 1.000-1.200 fő. 1-5 napos programcsomagok közül lehet választani, amelyek az igényekhez igazítva változtathatóak. A választható programcsomagok alapvetően az általános iskolai osztályokat

célozza meg, azok részletes leírása, magának az erdei iskolának a bemutatkozása jól szerkesztett weblapon tanulmányozható.

Az erdőpedagógiai és kiegészítő foglalkozások változatos helyszíneken és változatos kínálat keretén belül valósulnak meg. A tanteremi foglalkozások helyszínei nem egy épületen belül vannak. A Szilvásvárad Erdészeti központi épületében található a nagy előadóterem, az akadálymentesített előadóterem, az erdei vasút Fatelepi végállomásának udvarában a kézműves fedett színpad, a Szabadtéri Erdei Múzeum bejáratánál a szabadtéri tanterem. A terepi foglalkozások változatos helyszíneken és nyomvonalakon zajlanak a Szalajka-völgyben és az ahhoz kapcsolódó erdőterületeken.

Az erdei iskola szálláshelyet és étkezést nem ad, ezeket a szolgáltatásokat együttműködés alapján három szilvásvárad szállásadó biztosítja.

Az erdei iskola központja, a tantermi foglalkozások helyszínei belterületen, illetve nem erdőtervezett területen találhatóak, ezért a Szilvásvárad Erdészeti Erdei Iskola jelenleg nem szerepel az erdészeti hatóság által vezetett közjóléti nyilvántartásban.

H. SZÓRT KÖZJÓLÉTI BERENDEZÉSEK

Szórt közjóléti berendezésnek az önmagában álló, közjóléti létesítményhez nem sorolható közjóléti berendezést nevezzük. Ezek egyesével találhatóak a területen, közelükben nincs másik közjóléti berendezés.

Az EGERERDŐ Zrt. a Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén az Országos Kéktúra nyomvonala mellé az alábbi három helyszínre tervez kihelyezni 1-1 db 120*100 cm méretű **tájékoztató táblát:**

- Bükk-fennsík erdei vasúti-hálózat bemutatása
 - o Csalános Koordinátái: EOVS X 756 930, Y 306 580
 - o Öserdő Koordinátái: EOVS X 753 906, Y 302 775
- Előrisesedett erdők és átalakításuk bemutatása
 - o Búzkés Koordinátái: EOVS X 755 910, Y 303 026

A felsorolt tájékoztató táblák jelenleg nem szerepelnek a közjóléti nyilvántartásban, azokat a kezelőnek be kell jelentenie az erdészeti hatósághoz. Javasoljuk, hogy a Csalánosba kihelyezett tájékoztató táblát ne szórt közjóléti berendezésként, hanem a Csalánosi autópihenő részeként jelentse be az EGERERDŐ Zrt.

I. MEGSZŰNT KÖZJÓLÉTI LÉTESÍTMÉNYEK

Az alfejezetben felsorolt közjóléti létesítmények a közjóléti kezelő adatszolgáltatása alapján már nem szerepelnek a 2015-ben megújított közjóléti nyilvántartásban.

Zsidó-réti kirándulóléte

Elérési lehetőség: Gyalogosan.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsík a Zsidó-rét keleti szélén a Nagyvisnyó 52 TI₁ és 52 D jelű erdőrészletek határán.

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Az egykori kirándulóléte fokozottan védett területen keresztül közelíthető meg, ezért a kezelő úgy döntött, hogy ezt a kirándulóléte, szolgálva a természetvédelmi érdekeket és elősegítve a közeli turistaútról történő letérés jogszabályi tiltásának érvényesülését, nem kívánja tovább fenntartani. Közjóléti berendezései az 1 db védőház kivételével megszűntek. A védőház teteje romos, funkcióját nem tudja betölteni. Miután a védőház az aszfaltos erdészeti feltáróról, az arról leágazó tanösvényről igen jól látható, sok turista odamegy hozzá és csak akkor szembesül azzal, hogy az valójában már alig-alig használható, környezetében nem talál pihenőberendezést. A csábítás megszüntetése érdekében a védőházat el kell bontani, továbbá

gondoskodni kell arról, hogy az ezután kiadandó turistatérképeken már ne szerepeljen ez a kirándulóhely.

Hármashatári kirándulóhely

Elérési lehetőség: Kerékpárral jelzett kerékpározható nyomvonalon, gyalogosan turistautakon és tanösvényen.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsík keleti peremének közelében, a Kis-Köhát nyereg Heves megyei oldalán a Nagyvisnyó 56 E jelű erdőrészlet aszfaltos erdészeti feltáróút melletti fátlan részén.

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

A Hármashatár elnevezés három községhatár (Nagyvisnyó, Miskolc, Répáshuta) találkozásából ered. A Bánya-hegyi felső parkolónak is nevezett helyszín a Bükk-fennsíkon történő gépjárműves átközelkedés felszámolását követően elvesztette szerepét, hiszen azóta nem szabad erre gépjárművel közlekedni, legközelebbi erdei autópihenő a ma is funkcionáló Bánya-hegyi alsó parkoló.

A gépjárműves átközelkedés felszámolását követően az erdészet már nem tartotta karban a Hármashatári kirándulóhely közjóléti berendezéseit, azok az idő múlásával romossá váltak, megszűntek. Ennek köszönhetően jelenleg ezen a helyen már nincs közjóléti létesítmény.

Bánvölgyi pihenő- és táborozóhely

Elérési lehetőség: Járművel és gyalogosan közfoglalom előtt megnyitott erdészeti magánúton, amely egyben jelzett kerékpározható nyomvonal is

Elhelyezkedés: Bán-völgyi csemetekert mellett a Nagyvisnyó 11 TI₂ jelű erdőrészletben.

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Az egykor kedvelt erdei táborozóhely elvesztette jelentőségét, ugyanis a Bán-völgy aljában, fás környezetben de erdőtervezett területen kívül kettő, a jelen kor elvárásainak megfelelő infrastruktúrával ellátott, különböző komfortfokozatú ifjúsági tábor is létesült. Ebből adódóan megszűnt az érdeklődés a Bánvölgyi pihenő- és táborozóhely iránt, ezért az erdőgazdaság már nem üzemelteti és nem tartja karban ezt a közjóléti létesítményt. Jelenleg az egykori vizesblokk és fedett pihenő 40 m² alapterületű épülete, továbbá egy négy egységből álló erdei WC-sor található a területen. Mindkét létesítmény romos, az erdei környezethez méltatlan állapotú, balesetveszélyes. Sürgősen elbontandók, a bontási anyag elszállítandó, az általuk elfoglalt területen vissza kell állítani az eredeti talajfelszínt.

Az elbontandó fedett pihenő

4.4. Közjóléti feltárás

A közjóléti feltárást nyomvonalas közjóléti létesítmények biztosítják, amelyek általában összekötik az előző fejezetben ismertetett, területi kiterjedéssel jellemezhető közjóléti létesítményeket. Külön fejezetben szerepeltetésüket egyrészt eltérő szerepük és tulajdonságuk, másrészt a nyomvonalak nem csak erdőterületet érintő mivolta indokolja.

A nyomvonalas közjóléti létesítmények a terület közjóléti feltárását biztosítják, kapcsolódnak a közlekedési hálózathoz, erdőn kívüli turisztikai létesítményekhez.

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet közúti közlekedési feltárása jónak mondható, bár a Bükk-hegység felől nem éri el közút, nincs zsáktelepülése.

Vasútvonal csak Szilvásváradot és Nagyvisnyót éri el, ám jelenleg ezen a vonalon csak Eger-Szilvásvárad között van vasúti forgalom (napi három vonatpár!), a Putnok felé vezető szakaszán 2009 óta szünetel a vasúti közlekedés (Nagyvisnyó már nem érhető el vasúton). Korábban erről a vasútvonalról vezetett egy szárnyvonal (iparvágány) a Szalajka-völgybe, az erdei vasút Fatelepi végállomásához. Ezt a szárnyvonalat felszámolták, ma már csak a vasúti nyomvonal alépítménye van meg.

4.4.1. Közforgalmú erdészeti magánutak

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén jelenleg két közcélú forgalom előtt megnyitott erdészeti magánút van. Az egyik az erdei vasút fatelepi végállomásától induló, **Bükk-fennsíkra vezető út**, amely a Szalajka-völgyben a Tótfalu-völgyi elágazóig tart, majd onnan a Tótfalu-völgyön keresztül az Olaszkapuig vezet. A feltáróút további szakasza sorompóval lezárt. A közforgalom előtt megnyitott szakasz teljes hossza 11,3 km, útdíj fizetése ellenében használható. Mellette a korábbi fejezetben bemutatott közjóléti létesítményeknél szabad gépkocsival megállni, a nyomvonalról letérni nem szabad.

A feltáróút Tótfalu-völgyben lévő szakasza nagyon rossz állapotban van. Az EGERERDŐ Zrt. 2015 őszén egészen az Olasz-kapuig megújította a közforgalom előtt megnyitott aszfaltos erdészeti magánutat. Ennek során útprofilrendezés, víztelenítő árok felújítás, kátyúzás illetve teljes szélességű burkolat-felújítás történt.

A másik közcélú forgalom előtt megnyitott erdészeti magánút-szakasz Nagyvisnyón található, nevezetesen a **Bán-völgyben** lévő feltáróút, melynek **csemetekertig tartó** 1,1 km-es **szakasza** van megnyitva a közcélú forgalom előtt. A csemetekerttől történő továbbhaladást szintén sorompó akadályozza meg. A Bán-völgyi erdészeti feltáróút megnyitott szakasza ingyenesen használható. Állapota közepes, nem közút minőségű.

A közcélú forgalom előtt megnyitott erdészeti magánutakkal kapcsolatban fontos kiemelni, hogy azok nem a közúti szabvány szerint létesültek, nem az ott megszokott közlekedési feltételeket biztosítják, ezért azok alacsony sebességgel (általában 20 km/óra) és csak saját felelősségre használhatók.

A terepi adottságok, a védett területek elhelyezkedése, a vagyonsvédelem miatt a Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén más erdészeti feltáróút-szakasz közcélú forgalom előtti megnyitása nem tervezett.

4.4.2. Turistautak

A tervezési terület Bükk-hegységi részét sűrűn behálózzák a jelzett turistautak, amelyek a gyalogos turisták számára feltárják a környék természeti és kultúrtörténeti látnivalóit. Ennek a turistaút hálózatnak van Szilvásvárad és Nagyvisnyó belterületét elérő ága is. Az erdőtervezési körzet másik két településén (Bükkmogyorósd, Csernely) jelenleg nincs turistaút.

Korábban az erdőrezervátumok magterületének kijelölésével párhuzamosan az azokon keresztülvezető turistaút-szakaszokat a BNPI megszüntette illetve áthelyeztette.

A Szilvásváradi erdőtervezési körzet területén összesen 127 km hosszban található turistaút. Ebből 15 km az **Országos Kéktúra** útvonala, amely az E4 jelű Európán áthaladó turistaútnak is része. A turistaút-hálózat gerincét adó Országos Kéktúra a kövek vonulatán halad, az erdőtervezési körzet területére többször be és kilép, majd Bánkút irányába távozik az erdőtervezési körzet és egyben Heves megye területéről.

A körzetben **kék, zöld, sárga** színű **fő jelzésű turistautak**, illetve hosszabb-rövidebb szakaszokon **mellékjelzésű** (leágazó, átkötő) **turistautak** is vannak. Ezek formája az úti céljukat szimbolizálja, színük pedig annak a főjelzésű útnak a színével egyezik meg, amelyből az adott mellékjelzés elágazik. A körzeten belül a leágazó kereszt (+), a menedékhelyre vezető négyzet (☐), a forráshoz vezető kör (⊙), a kilátóhoz vagy kilátóponthoz vezető háromszög (△), barlanghoz vezető (Ω), a romhoz, várhoz vezető (L) jelzésű turistautak is megtalálhatók.

A turistautak jelzéseinek felújítása a helyszínelés tapasztalatai alapján megtörténik, állapotuk a tervezési területen belül változó minőségű.

4.4.3. Tematikus nyomvonalak

A tematikus nyomvonalak valamilyen egyedi jelzéssel ellátott útvonalak, amelyek egy meghatározott cél vagy annak elérése érdekében létesültek. A jelzések fatörzsekre, tereptárgyakra, közjóléti berendezésekre (pad, irányítótábla) kerülnek.

Ilyen, gyalogosan igénybe vehető tematikus útvonalak például a Mária út, Szent Jakab útja, Gyöngyök útja, Magyarok útja elnevezésű **zarándokutak**. Ezek közül a spirituális utak közül egyik sem érinti a körzet területét.

Tematikus útvonalnak tekintendők az **erdei tanösvények** is, amelyek együttes hossza a tervezési területen belül 16 km.

Az erdei tanösvény a térség erdeinek, növény- és állatvilágának, erdőgazdálkodásának megismerését és a környezeti nevelést szolgáló, erdős környezetben kiépített, bemutató állomásokkal ellátott útvonal. Az alábbiakban az erdei tanösvények, mint közjóléti létesítmények részletes bemutatása található.

Szalajka-völgyi tanösvény

Elérési lehetőség: A Szalajka-völgy korábban leírt lehetőségei szerint.

Elhelyezkedés: A Szalajka-völgyben a belterület végét jelző tábla és az Istállós-kői barlang között. Kezdőpont EOY koordinátái: X 750 435, Y 306 364; Végpont EOY koordinátái: X 752 084, Y 303 983;

Hossza: 3,6 km

Kezelő: Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Befogadóképesség: 50 fő

Bejárásához szükséges idő: kb. 2,5 óra

A Szalajka-völgyi tanösvény a völgy természeti és kultúrtörténeti értékeit és látnivalóit mutatja be. A tanösvény a Szalajka-patak mentén vezető turistaúton, majd a Szalajka-forrást követően az Istállós-kőre vezető turistaúton halad, a tanösvény festett jelzése: fehér négyzetben átlós kék sáv. A tanösvény tábláit a BNPI helyezte ki, nyomvonalát az EGERERDŐ Zrt. biztosítja és tartja karban. A táblákon nincs feltüntetve, hogy az érdeklődő tanösvényen van, hiányzik az elejéről egy tanösvényt bemutató tanösvény tábla. A létesítő 10 tanösvény állomást említ az azt bemutató ismertető anyagában, ám a Szalajka-völgyben hét helyszínen 8 db, BNPI által kihelyezett tájékoztató tábla sorolható a tanösvényhez. A tanösvényhez kirándulásvezető füzet is van.

A Szalajka-völgyben tervezett tájékoztatótábla-rendezés során a tanösvény táblái, azok tartalma is újragondolandó és új táblák helyezendőek ki. Ezek mindegyikén jelenjen meg a

tanösvény neve és kezelői, továbbá a belterület szélének közelében, a tanösvény elejére kihelyezendő egy tanösvény indító tábla is.

Millenniumi tanösvény

Elérési lehetőség: Szilvásvár belterületén lévő Park utca Egri utca és Szalajka utca felőli végének közeléből gyalogosan.

Elhelyezkedés: A Park utca Szalajka utca felőli végének közelében lévő derékszögű kanyar (Történelmi Panoptikum és parkoló felett) melletti belterületszél (egykori barkácsüzem mellett) és a Kalapat-tetőn lévő kilátó között, a Rákmára-oldalban. Kezdőpont EOVS koordinátái: X 750 200, Y 307 055; Végpont EOVS koordinátái: X 751 080, Y 306 715;

Hossza: 2,0 km

Kezelő: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Befogadóképesség: 30 fő

Bejárásához szükséges idő: kb. 1 óra

A 2000-ben a BNPI és az EGERERDŐ Zrt. által közösen létesített, sok pontjáról gyönyörű panorámát nyújtó Millenniumi tanösvény a Bükk természeti értékeit és az ott végzett természetvédelmi tevékenységet mutatja be, továbbá erdő- és vadgazdálkodási ismereteket ad. Elhelyezkedéséből adódóan annak ellenére kedvelt kirándulási célpont, hogy meredeksége miatt felfelé nehezen járható. Az erdészeti erdei iskolai foglalkozások részét képezi a tanösvény látogatása.

A tanösvény elején a BNPI információs háza és a hegység 13 különböző típusú kőzetéből létesített kőzetbemutató található. A tanösvény 10 állomáshelyén 10-10 db, jól szerkesztett és jó tartalmú tanösvény táblát helyezett ki a két létesítő. A tájékoztató táblákon túlmenően három helyszínen védőházzal ellátott pihenőhelyet is kialakítottak a tanösvény létesítésekor.

A tanösvény nyomvonalának jelzése: fehér négyzetben átlós kék sáv.

A tanösvényhez kirándulásvezető füzet is van.

Az információs ház és az egyik pihenő

A Millenniumi tanösvény nyomvonala egy-két rövid szakasz kivételével jó állapotban van, a meredek szakaszokon elhelyezett erdei lépcsők felújítandók. A tanösvény mellett lévő közjóléti berendezések vegyes állapotúak, szükség van a felújításukra, cseréjükre. A Szalajka-völgybe érkezők a Szalajka utca elején vagy a parkolóban irányító tábla vagy térképes tájékoztató tábla hiányában nem tudják, hogy a közelből indul egy tanösvény. Ezt a hiányosságot irányító tábla kihelyezésével javasoljuk pótolni.

Miután a tanösvény nyomvonala nem önmagában visszatérő, ezért a belterületről indulók a tanösvényt oda-vissza bejárják. Az alternatív visszatérési lehetőség biztosítása érdekében a Kalapati parkolóban egy olyan irányítótábla vagy kisméretű tájékoztató tábla kihelyezését javasoljuk, amely felhívja a figyelmet a Bérci út – Grófné útja - Gesztenyefasor nyomvonalára jelölt sárga kereszt turistaútra, amelyen a Szalajka Liget Hotel és Apartmanházakhoz lehet visszaérni Szilvásvárad belterületére. Ezen a nyomvonalon 3.000 m megtétele után lehet gyalogosan visszatérni a tanösvény indulási pontjához.

Olasz-kapui tanösvény

Elérési lehetőség: Szilvásváradról járművel a Bükk-fennsíkra vezető közcélú forgalom előtt megnyitott erdészeti magánúton, ezen túlmenően kerékpárral kerékpározásra kijelölt nyomvonalakon, gyalogosan turistautakon.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsík Olasz-kapu – Fekete-sár - Káposztáskert-lápa – Őserdő – Tarkő – Keskeny-rét – Zsidó rét elnevezésű helyei. Az önmagába visszatérő tanösvény kezdő- és végpontjának EOY koordinátái: X 754 500, Y 304 900.

Hossza: 8,7 km

Kezelő: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

Befogadóképesség: 20 fő

Bejárásához szükséges idő: kb. 3 óra

Az Olasz-kapui tanösvény geológiai, felszínalaktani, botanikai, zoológiai és kultúrtörténeti ismereteket egyaránt ad. Miután az Olasz-kapuig szabad Szilvásvárad irányából gépjárművel közlekedni, ezért az itteni parkolóban igen sokan megállnak és innen tesznek kisebb-nagyobb körtúrákat. Az egyik igen kedvelt nyomvonal ezek közül maga a tanösvény nyomvonala, amely a Nagy-fennsík nyugati felének számos egyedi tulajdonságokkal bíró helyszínét tárja fel.

A tanösvénynek hat állomása van, melyek közül négy helyszínen egy-egy tanösvény táblán olvashatóak az információk. A tanösvény mellett ezeken kívül más közjóléti berendezés nem található.

A tanösvény nyomvonala erdészeti feltáróutakon, egykori erdei vasúti pályaszakaszokon halad, jelzése: fehér négyzetben átlós kék sáv.

A tanösvényhez kirándulásvezető füzet is van.

A tanösvény táblák információs tartalma jó, állapotuk vegyes. Nagy kiránduló forgalmú szakaszai mellett 1-1 db pad vagy erdei bútor garnitúra kihelyezését javasoljuk.

Nagy-mező Kis-kőhádi zsomboly tanösvény

Elérési lehetőség: Kerékpárral kerékpározásra kijelölt nyomvonalakon, gyalogosan turistautakon.

Elhelyezkedés: A Bükk-fennsík tanösvény nevében szereplő helyein. Az önmagába visszatérő tanösvény kezdő- és végpontjának EOY koordinátái: X 758 225, Y 303 920.

Hossza: 3,7 km

Kezelő: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

Befogadóképesség: 20 fő

Bejárásához szükséges idő: kb. 1 óra

Az egykori Bánya-hegyi felső parkolótól induló és oda visszatérő Nagy-mező Kis-kőhádi zsomboly tanösvény a Bükk-fennsík különleges felszínalaktani formakincsei közül a Kis-kőhádi zsombolyt (vízgyűjtőterületét vesztett, fosszilis víznyelőbarlang) és a Nagy-mező fokozottan védett növényvilágát mutatja be.

A tanösvénynek három állomása van, ahol 1-1 db tanösvény tábla található. A kiindulási ponton lévő tábla háromnyelvű (magyar, angol, német), két információs felületű.

A tanösvény nyomvonala erdészeti feltáróutakon halad, jelzése: fehér négyzetben átlós kék sáv.

A tanösvényhez kirándulásvezető füzet is van.

A tanösvény táblák információs tartalma jó, állapotuk vegyes. Miután a Hármashatári kirándulólé hely (Bánya-hegyi felső parkoló) megszűnt, közjóléti berendezései felszámolásra kerültek, ezért a tanösvény kiindulási- és egyben végpontjában 1 db erdei bútor garnitúra kihelyezését javasoljuk.

4.4.4. Kerékpáros nyomvonalak

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén a Szilvásváradon és Nagyvisnyón áthaladó közúthoz kapcsolódóan az erdészeti feltáróutakra **kerékpározható nyomvonal-hálózat** van kijelölve a terepen illetve a turistatérképen. A jobb eligazodás érdekében a kijelöléshez négyféle szín (zöld, sárga, kék, piros) használtak. Ezek együttes hossza az erdőtervezési körzet területén 41 km.

A kijelölést a BNPI az EGERERDŐ Zrt.-vel és a helyi kerékpáros egyesülettel egyeztetett módon végezte el. Miután a kijelölt kerékpározható nyomvonalhálózatot senki sem jelentette be az erdészeti hatósághoz, az jelenleg nem szerepel az erdészeti hatóság nyilvántartásában. Ezt a hiányosságot pótolni kell, a BNPI jelentse be a kijelölt kerékpározható nyomvonalhálózatot.

Kerékpározható nyomvonal jelzés és figyelmeztető tábla

A BNPI a Szalajka-völgyben közel 15 éve kerékpárkölcsonzót létesített, amelyet jelenleg egy vállalkozás üzemeltet. Itt a kerékpárbérlők információt kapnak az erdőterület kerékpáros használhatóságával kapcsolatban, a kijelölt kerékpározható nyomvonal-hálózatról. Ezen túlmenően a visszajelzések alapján szükség lenne a csomópontokban a turistautakat jelző irányítótáblákhoz hasonló, kerékpárosoknak szóló irányítótáblák kihelyezésére, a forgalmasabb közjóléti létesítményeknél (erdei kirándulólé helyek vagy pihenőhelyek, erdei autópihenők) turistatérképek kihelyezésére, amelyek tartalmazzák a kerékpározható nyomvonalakat is.

A kijelölt kerékpáros nyomvonalhálózat, a kerékpárkölcsonzó a családi kerékpározás fellendülését eredményezte.

A kerékpáros nyomvonalakhoz kapcsolódóan meg kell említeni az évente megrendezésre kerülő Szilvásvárad Maratont, amely részint a kerékpározható nyomvonal-hálózaton, részint évente eltérő nyomvonalon halad. Miután rendezvényről van szó, ezek a nyomvonalak az Evt. 93. § (2) bek. alapján minden évben engedélyeztetésre kerülnek.

4.4.5. Lovastúra nyomvonalak, lovaskocsizás

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén jelenleg annak ellenére **nincs nyilvántartott és kijelölt lovastúra nyomvonal**, hogy az erdőterületet érintően rendszeres lovaglás, lovagoltatás folyik turistautakon, jelölt kerékpározható nyomvonalakon is. A lovas túraútvonal jelölésének abban az esetben van erdőtörvényből eredő jelentősége, ha turistaút nyomvonalán vagy megjelölt kerékpárúton vezet, mert ebben az esetben a nyomvonal együttes használatát az erdészeti hatósággal engedélyeztetni kell.

A lipicai ló **génmegőrzése** érdekében szükség van azok rendszeres lovaglására is, ezért az Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad mentesítve van a lovagló nyomvonalak kijelölése alól, a cél érdekében (génmegőrzés) tetszőlegesen használhatják az erdőterületet is. Ez információhiány és a jog sajátos értelmezése miatt esetenként súrlódást okoz a lovasok és az erdőgazdálkodók, erdőtulajdonosok között.

Szilvásvárad, a lipicai ló és a **fogathajtás**, a fogathajtó versenyek összeforrtak, hazai és nemzetközi hírnévre tettek szert. Az erdőterületet, az erdészeti feltáróút-hálózatot érintően, az edzések keretén belül rendszeres a fogathajtás. Ezeknek szintén nincs kijelölt nyomvonalhálózata, hiányzik az erdőgazdálkodókkal történő egyeztetése, az erdészeti hatósággal történő engedélyeztetése. Ez alól kivételt képeznek a versenyek.

A fentiekben túlmenően erdőterületet érintően is folyik vállalkozás formájában üzemeltetett **sétakocsikáztatás**. A szolgáltatás igen népszerű, sokan igénybe veszik. A vállalkozó évenként megkéri és megkapja az érintett erdészeti feltáróutak használhatóságának engedélyét, ez alapvetően a Szalajka-völgyre (annak felső szakaszát kivéve) és a völgy környezetére terjed ki. A természetvédelmi szempontú engedélyt 2015-re vonatkozóan az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség adta ki, viszont hiányzik az erdőgazdálkodóval történő megállapodás, az erdészeti hatóság engedélye. Az engedélyezett nyomvonalak turistautakat is érintenek, amelyek lóval vontatott járművel történő használatát az Evt. 91. § (1e) bekezdése tilt.

Az ellentmondásokat a jövőben közösen fel kell számolni. A szükséges hozzájárulásokat és megállapodásokat írásba kell foglalni, az engedélyeket maradéktalanul be kell szerezni, a jogszabályokban tiltott nyomvonalakat lovaglásra, lovaskocsizásra nem szabad használni. A Szalajka-völgy hatalmas kirándulóforgalma, annak zsúfoltsága, a balesetveszély csökkentése, a félelemkeltés megelőzése, a lótrágya képződés elkerülése miatt a völgy lovaglásra, lovaskocsizásra történő használatának engedélyezését legalább a látogatási csúcsidőszakokra vonatkozóan nem javasoljuk.

4.4.6. Sífutóutak

A téli sportot szolgáló sífutó utakból hazánkban kevés van. A Bükk-fennsíkon relatívan számottevő a hótakarós napok száma, az alábbiakban bemutatásra kerülő sífutó utak létesítése ennek is köszönhető.

Bánkúti sífutóutak

Elérési lehetőség: Gyalogosan vagy sítalpon turistautakon.

Elhelyezkedés: Bánkút Heves megyei oldalán a Csalános – Hármaskút – Mély-sár-völgy – Veres-sár-völgy által határolt területen három, önmagába visszatérő nyomvonalon. Közös kezdő- és végpontjaik vannak, melynek EOV koordinátái: X 756 848, Y 306 575.

Együttes hosszuk: 8,4 km

Kezelő: Miskolci Vasutas Természetjáró Szövetség

Befogadóképesség: 30 fő

A Bükk-fennsík északkeleti szélén, Bánkút szomszédságában, a téli sportolási lehetőség bővítéseként kijelölt sífutóutak közös kezdő és végpontja a Csalánosi parkoló szélén van.

Három, különböző hosszúságú, körút jellegű nyomvonal lett kijelölve zöld, sárga és piros színnel, ezek a nyomvonalak a turistatérképen is szerepelnek.

Közös kezdőpontjukban, a Nagyvisnyó 43 C jelű erdőrészlet szélén csupán két rossz állapotú tájékoztató tábla hívja fel létezésükre a figyelmet. Ezeken a nyomvonalak igen sematikus ábrázolása mellett azok becsült hossza, szintkülönbsége, a cipős használat tiltása, kezelőjének megnevezése olvasható.

A sífutó utak tájékoztató táblája

A 2005-ben felújított nyomvonal felújítása újra időszerűvé vált. Elsősorban a bedőlt fák, a belógó ágak eltávolítására, szakaszonként a nyomvonal felszínének egyengetésére, esetleg egyes nyomvonalszakaszok áthelyezésére, továbbá teljes hosszban a jelzések újrafestésére vagy felújítására van szükség. Az indító táblákat új tartalmú, nagyobb tájékoztató táblára kell lecserélni, e mellett Bánkútról indulóan a megközelítő utak mellé irányítótáblák is kihelyezendők. A sífutó utak nyomvonalán a fontosabb elágazási- vagy töréspontokban a továbbhaladás eldöntése és segítése érdekében a turistautak irányítótábláival megegyező formájú és tartalmú irányítótáblák kihelyezését is javasoljuk.

4.5. Erdei költségtérítési létesítmények

Az erdőben vagy erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen lévő, **térítés ellenében használható létesítményt** erdei költségtérítési létesítménynek nevezzük (az erdészeti erdei iskola ez alól kivételt képez). Miután ezek erdőtervezett területen vannak, befolyással vannak az erdőterület közcélú használatára, turisztikai vonzerőnek számítanak, ezért jelen közjóléti fejlesztési tervben röviden bemutatjuk a térítés ellenében használható, erdőben lévő létesítményeket.

Az ingyenes használhatóság kikötése előtt ezek is a közjóléti létesítmények körébe tartoztak, ismertetésükkel el kívánjuk oszlatni azt a feltételezést, miszerint ezek megszűntek volna, vagy elfeledkeztünk bemutatásukról.

Szilvásvárad Erdei Vasút

Fenntartó: EGERERDŐ Zrt. Vasútüzeme, Szilvásvárad

A Szalajka-völgy egyik nevezetességének számító erdei vasút 3,6 km hosszú, természetkímélő közlekedési alternatívát kínál a Szalajka-völgyet felkereső látogatók számára. A menetrend szerint közlekedő vonatok, a vasúti pálya, három megállóhelyének infrastruktúrája a 2012-13. évi nagyszabású fejlesztéseknek köszönhetően megújultak, megfelelnek jelen kor elvárásainak. Az erdei vasúton való utazáshoz menetjegyet kell váltani a két végállomás jegypénztárában.

Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum

Fenntartó: EGERERDŐ Zrt.

A Szalajka-völgyben található XIX. század végi, egykor *Bányagrófság*, később *Király Lajos erdészház* néven ismert, felvidéki hangulatú, műemléki jellegű épületben az EGERERDŐ Zrt. jogelődje 1986-ban erdészeti múzeumot alakított ki. Itt különböző korokból származó erdőgazdálkodási vonatkozású térképek, iratok, használati tárgyak, régi fényképek gyűjteménye, továbbá a környék élővilágát bemutató trófeaterem tekinthető meg.

A múzeum évi látogatottsága 25-35 ezer fő, belépő díj ellenében nyitvatartási időben látogatható.

A múzeum a Szilvásvár 29 ÉP jelű erdőrészlet területén van.

Millenniumi Kilátó

Fenntartó: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

A Kalapat-tetőn álló faszerkezetű kilátó 2000-ben létesült. Méreteinél fogva uralja a tájat, a teljes magassága a zászlócsúcsig 36 m, kilátó teraszának magassága 20 m.

Látogathatósága nyitvatartási időhöz és belépőjegy vásárláshoz kötött. Kerítéssel és kutyákkal őrzött létesítmény.

A kilátó a Szilvásvár 20 TI jelű erdőrészletben van, melynek kezelője az EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete.

Sí- és szánkópálya

Tulajdonos: Szilvásvár község Önkormányzata

Üzemeltető: Szilvásvárad Sportegyesület

A Szalajka-völgy bejárata fölött lévő kaszált területen lévő családi sí- és szánkópálya 2005-ben létesült, hossza 270 m. Kék kategóriás, hóágyúval és hótaposó géppel kezelt sportlétesítmény. Állandó létesítménye a korongos sífelvonó és az üzemeltetéshez szükséges épület.

A sí- és szánkópálya az arra alkalmas időben díjfizetés ellenében használható.

A létesítmény által elfoglalt földterület jelentős része állami tulajdonban van, az erdőtervezett terület (Szilvásvár 14 VF), kezelője az EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete.

A sífelvonó

Bobpálya

Tulajdonos, üzemeltető: GOLDKOV Kft., Szilvásvár

A sí- és szánkópálya mellett, de már faállománnyal borított területen épült meg 2008-ban a téli-nyári bobbpálya. Magyarország egyetlen egycsöves bobbpályájának hossza 620 m, szintkülönbsége 52 m. Elnevezése: X-TRÉM Bob, Szilvásvár

A bobbpálya használata nyitvatartási időhöz és jegyváltáshoz kötött.

A létesítmény pályája által elfoglalt földterület állami és közösségi tulajdonban van. Az állami tulajdonban lévő erdő kezelője az EGERERDŐ Zrt. Szilvásvári Erdészete, erdőtervi jele Szilvásvár 14 L. A közösségi tulajdonban lévő erdő tulajdonosa és erdőgazdálkodója Szilvásvár község Önkormányzata, erdőtervi jele Szilvásvár 14 C.

A bobbpálya kezelő épülete és felvonója nem erdőtervezett területen helyezkedik el.

A kezelő épület, indulási és érkezési hely

Kalanderdő

Tulajdonos, üzemeltető: Hegyvidék Outdoor Kft., Szilvásvár

A bobbpályától 100 m-re, de már a bazársor vége mögötti területen létesített kalandpark négy erdei kötélpályarendszerből, mászótoronyból, négy asztalos trambulból, lézerharc pályából, robway pályából áll. Az első kötélpályák 2004-ben épültek, a mai állapot a folyamatos fejlesztés eredménye.

A kalandpark használata nyitvatartási időhöz és jegyváltáshoz kötött.

A kerítéssel körbehatárolt kalandpark részben erdőtervezett területen van, melynek tulajdonviszonyai, erdőtervi jelei ugyanazok, mint a bobbpálya által érintett erdőterületeké.

Erdei szálláshelyek

Tulajdonos: EGERERDŐ Zrt.

A Szilvásvári erdőtervezési körzet erdőtervezett területén számos szálláshely található. Az EGERERDŐ Zrt.-hez tartozó épületek egy része korábban erdész szolgálati lakás, más része pihenőház, vadászház volt. Miután megszűnt az erdészházak iránti igény, az erdőgazdaság ezekből az erdészházakból eltérő komfortfokozatú szálláshelyeket alakított ki. Jelenlegi üzemeltetésüket bérlemény formájában vállalkozók végzik.

Az erdei szálláshelyek megnevezése, a hozzájuk tartozó terület erdőtervi jele:

- **Villa Negra Vendégház** – Szilvásvár 41 ÉP
- **Felső-sikló pihenőház** – Szilvásvár 26 ÉP
- **Fekete-sári pihenőház** - Szilvásvár 55 ÉP
- **Hármas-kúti pihenőházak** – Nagyvisnyó 42 ÉP₁
- **Csurgói erdészház** – Nagyvisnyó 34 ÉP
- **Csurgói pihenőház** – Nagyvisnyó 34 TI₂

A fentiekén túlmenően **Hármas-kúti üdülő** (vagy **MÁFI üdülő**) néven a Magyar Állami Földtani intézet turistaszállás jellegű üdülőhelyet üzemeltet, befogadóképessége 30 fő. Az utóbbi pár évben az üdülő zárva tart. Az üdülő magántulajdonú erdőtervezett területen van, erdőtervi jele Nagyvisnyó 42 ÉP₃, bejelentett erdőgazdálkodója nincs.

Vadaskert

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Szilvásvárad és Nagyvisnyó határán, a Gizsir-völgyben és Boroszlón egy 279 ha-os vaddisznós kert található, kerülete közel 8 km. Az alapvetően erdőterületen lévő létesítményben intenzív vadtenyésztés folyik, vadászati célokat szolgál, ezzel is növelve a térség idegenforgalmi kínálatát.

5. Erdészeti közjóléti fejlesztési program

5.1. A turizmus fogalma, erdőt érintő formái

A **turizmus** magába foglalja a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat (WTO, Hágai Nyilatkozat, 1989).

A turisztikai termékek közül az erdőt érintően **természet-alapú turizmus (ökoturizmus)** jelenhet meg. Napjainkra, amikor a természetes környezetet egyre nagyobb károsító terhelések érik, megnövekszik a jelentősége a természetet kímélő, annak megismerését célzó turisztikai tevékenységnek. Az ökoturizmust igénylő embert a hamisítatlan tájképi-vidéki struktúrák érdeklik, a szabadidő eltöltésében egyértelműen a természettel megtalálható harmóniára törekszik.

Az ökoturizmus egyik meghatározott kínálatot biztosító ága az erdei turizmus, amely az erdők közjóléti szolgáltatásain alapul, és amelynek működésében és fejlesztésében az erdészeti ágazat jelentős szerepet vállal. Az erdei turizmus összefoglaló neve mindazon turisztikai formáknak, melyek nagyrészt erdőhöz, erdei környezethez kötődnek. Ezért az erdőket más szempontok figyelembevétele mellett alkalmassá kell tenni ennek a feladatának betöltésére, vagyis a turisták számára úgy kell feltárni és berendezni, hogy lehetővé tegye az üdülési, pihenési szerepének betöltését.

Az erdőt látogatók száma nehezen meghatározható. Az erdei közjóléti létesítmények „kihasználtsága”, „befogadóképessége”, mint fogalom nehezen értelmezhető. Az erdei turizmus az ismeretlen tájak felfedezésének egyik legkönnyebben elérhető formája, amely sok ember számára jelent egészséges kikapcsolódást, szórakozást. Ezért az erdőben található erdészeti létesítmények megléte és azok állapota különösen fontos.

5.2. A körzet erdészeti közjóléti fejlesztése

5.2.1. Általános fejlesztési célok

Bár az erdők önmagukban is turisztikai vonzerőt jelentenek a lakosság és az üdülőképesség számára, az igények és az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az erdők arra alkalmas részét tájba illő, rusztikus megjelenésű, fából és helyi anyagokból készült **közjóléti berendezések kihelyezésével** komfortosabbá kell tenni.

Az erdők turisztikai feltárása, berendezése során arra kell törekedni, hogy **az erdei ökoszisztémákat a lehető legkevesebb zavarás, sérülés érje**.

Az erdei ökoszisztéma a táj egyik leglényegesebb természetes eleme. Az ökoszisztémák fenntartása adja az alapját az erdők többfunkciós használatának, ami az erdőben előforduló életformák életképességén és kölcsönhatásaik épségén alapulnak. Ezért a közjóléti rendeltetésű erdők szempontjából is az ökoszisztémák megőrzése – és amennyiben szükséges, helyreállítása – az egyik legfontosabb feladat. Az erdei ökoszisztémák védelméhez hozzátartozik az erdei rétek, tisztások, völgyek, sziklakibúvások, vizek, kilátópontok megőrzése is.

Közjóléti szempontból az őshonos fajokból álló, összetételében és szerkezetében változatos, magas fajgazdagságú állományok tekinthetők ideálisnak, amelyet csak elvétve szakít meg jelentősebb fakitermeléssel érintett erdőfolt vagy vadkárelhárító kerítés látványa. A fakitermelések és a faanyagszállítás (közéltés) nyomai gyorsan és szakszerűen felszámolásra kerülnek, az erdőben létesített közjóléti létesítmények jó állapotúak, környezetük esztétikus és biztosított akadálytalan használatuk, az erdő rendezett képet mutat, hulladékmentes.

Rendkívül fontos az erdőlátogatók irányítása és tájékoztatása, amit **megfelelő turistaút és sétaút hálózat, lovagloutak kialakításával, kerékpározható erdészeti utak kijelölésével** és célszerűen elhelyezett táblákkal, útjelzésekkel kell biztosítani.

Lényeges feladat a **parkerdők, erdei kirándulóhelyek fogadási szakaszainak**, „kapuinak” **kialakításával** a látogatók „tömegturizmust” igénylő részének e területekre koncentráltatása, megkímélve ezáltal az erdők „csendes” övezeteit.

Nagy hangsúlyt kell helyezni a **természet, az erdő, az erdőgazdálkodás megismertetésére, a környezeti nevelés elősegítésére**. Fontos fejlesztési feladat az erdőben lévő természeti és kulturális értékek, látványosságok megőrzése, bemutatható állapotba hozása és bemutatása.

5.2.2. Közjóléti létesítmények fejlesztési javaslatai

A. A meglévő és tervezett közjóléti létesítményekkel kapcsolatos általános javaslatok

- Csak a magas látogatottságú, hosszabb tartózkodásra alkalmas létesítmények mellett indokolt a **szeméthyűjtők** kiépítése, fenntartása. Az intenzíven feltárt és látogatott közjóléti létesítmények kivételével javasoljuk a szeméthyűjtők felszámolását az erdőterületeken. Az erdőgazdálkodók számára a hulladék gyűjtése, elszállítása óriási teher, ráadásul csak rövid ideig látszódik a munka eredménye. A kirándulók tömege jeles napokon megsokszorozódik, ekkor még a megfelelő állapotban levő üres szeméthyűjtők sem tudják befogadni a keletkező hulladék mennyiségét. Az egymástól nagy távolságra lévő közjóléti létesítményekben a szeméthyűjtő léte (függetlenül attól, hogy tele van vagy nincs benne gyűjtőzsák) „felhatalmazza” arra a látogatót, hogy használja a gyűjtőt és nem készíti arra, hogy magával vigye a szemetet, pedig az már csak elenyésző súlyú, térfogatú az erdőbe kivitt élelmiszerhez képest. Tájékoztatni kell a látogatót minden lehetséges fórumon (táblák, szóróanyag, honlap), hogy vigye magával a hulladékot hazáig vagy legalább a meghatározott helyeken levő konténeres gyűjtőig. Természetesen hosszú ideig még gyakori hulladékgyűjtési akciókra lesz szükség, azonban ez a tapasztalatok szerint kisebb energiaráfordítást igényel a jelenlegi rendszernél és hosszú távon olyan szemlélet felé fordítja a látogatókat, amely számos országban már régen kialakult.
- Az Evt. 64. § (3) bekezdése szerint a parkerdők területén tűzvédelmi és turisztikai célból, tűzvédelmi szempontból biztonságos és állandó **tűzrakóhelyet** kell kialakítani. A jogszabály előírása kizárólag a parkerdőkre vonatkozik, azonban azokon a kirándulóhelyeken, pihenőhelyeken, ahol korábban kiépített tűzrakóhely volt vagy az erdőlátogatók rendszeresen tűzgyűjtással egybekötöttén használják a közjóléti létesítményt, célszerű a tűzrakók megépítése. Természetesen a környező növényzet tűzveszélyességének figyelembe vétele alapvető! Véleményünk szerint megfelelő **tűzrakóhelyek kiépítésével a tűzveszély csökkentése mellett a terület rendezettsége** és a látogatók komfortérzete (a kezelő megítélése) is **sokat javul**.
- A megfelelő erdőkép kialakításához a közjóléti berendezések megjelenése is nagyban hozzájárul. A **berendezések kialakítása során egyszerűsége, egységessége** való törekvést javasolunk (ez utóbbi többnyire jellemző is). A létesítményt alkotó berendezések a célnak megfelelőek és használhatók legyenek. Egy-egy felújítást, bővítést követően a rossz állapotú közjóléti berendezések ne maradjanak a helyszínen, azok elbontott részei is eltávolítandók!
- Több közjóléti létesítmény területén szembeűnő a **tájékoztató táblák** „erdeje”. Bár a létesítmények fejlesztésénél, támogatásokról, megvalósuló projektekről elkészült táblák

kihelyezése nem kerülhető el, a táblák szórt, „tájba illő” elhelyezésére (felesleges táblák eltávolítására) célszerű ügyelni.

- A **közzőléti berendezések állapota** a használat, az időjárási viszonyok és gyakran a rongálások miatt fokozottan romlik, helyeként funkcióját sem tudja betölteni, ezért szükség van **folyamatos karbantartásuk** biztosítására és annak elvégzésére.
- A berendezések cseréjénél jóval költségkímélőbb a karbantartási munkálatok rendszeres elvégzése (felületkezelés, elhasználódott darabok cseréje stb.), ezek nagyban elősegítik a berendezés használhatóságát és megakadályozzák a gazdátlanság negatív üzenetének kialakulását.

B. Meglévő közzőléti létesítmények fejlesztési javaslatai

A meglévő közzőléti létesítmények fejlesztési javaslatait a könnyebb áttekinthetőség érdekében azok bemutatásánál ismertetjük (4.3. és 4.4. fejezet).

A közzőléti létesítmények vonatkozásában a jövőben törekedni kell az **együttműködésen** alapuló fenntartásban, fejlesztésben, hiszen csak így lehet igazán eredményes és minőségi szolgáltatást biztosítani. Közös, egymást segítő fejlesztések hozhatnak átütő minőségi javulást. Az ÉSZAKERDŐ Zrt. és a BNPI között szorosabb együttműködés szükséges, melyben a helyi önkormányzatoknak is jelentős szerepet kellene vállalni. A településrendezési tervek révén az önkormányzatok kezében van a tervszerű fejlesztések, az arculatformálás koordinálásának lehetősége. Meg kell teremteni annak a lehetőségét és minél előbb be kell vezetni Szilvásvárads és Nagyvisnyó vonatkozásában azt, hogy a befolyt idegenforgalmi adó (IFA) bizonyos részét fel lehessen használni a közzőléti kezelők fenntartási költségeinek támogatására, hiszen a színvonalas közzőléti létesítményeknek pozitív hatása van a vendégéjszakák számának alakulására, a helyben élők életszínvonalának emelkedésére.

A közzőléti szolgáltatás állami szerepvállalása adott, az EGERERDŐ Zrt.-re vonatkozó eredményelvárásban ez kezd megjelenni, azonban további pontosításokra van szükség.

C. Tervezett közzőléti létesítmények

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet turistaforgalommal érintett részén már a XX. század elején megindultak a turisztikai fejlesztések, amelyek mindig igyekeztek az adott időszak társadalmi elvárásaihoz igazodni. Ennek eredményeként a Szalajka-völgyben és környezetében, a Bükk-hegységben olyan, a természetvédelemmel egyeztetett közzőléti szolgáltatási rendszer alakult ki, amely a fenntartáson, az időnkénti minőségi fejlesztésen túlmenően alapvetően nem igényel újabb területek bevonásával járó új közzőléti létesítmények létrehozását. Az erdőtervezési körzet többi részén pedig a kedvezőtlen adottságok, a turizmus hiánya miatt nincs is szükség a közzőléti fejlesztésre.

A fentiekből adódóan lényeges közzőléti fejlesztési igény az erdőtervezési körzet területén nem jelentkezik, csupán a Szalajka-völgy részbeni tehermentesítését szolgáló közzőléti fejlesztések javasolhatóak, melyek rövid bemutatása az alábbiakban található.

A tervezett közzőléti létesítmények csak az erdészeti hatóság által engedélyezett közzőléti létesítési engedélyezési terv alapján valósíthatók meg, jelen fejlesztési tervben szerepeltetésük nem helyettesíti azt!

TOROK-KERTI KIRÁNDULÓHELY

Helyszíne: Szilvásvárad Torok-kert (Kis-erdő, Török-kert név is használatos) elnevezésű részén lévő erdőterület, erdőtervi jelei: Szilvásvárad 12 I, 12 J, 12 K, 12 L

Kezelő: Szilvásvárad Ebt.

Cél: Erdei kirándulóhely létrehozása a belterületi utcákhoz, a Kerektemplomhoz, a La Contessa kastélyhotel (Erdődi-Pallavicini kastély) parkjához kapcsolódóan.

A javaslattal érintett magántulajdonú erdőrészek elsődleges rendeltetése parkerdő. A településrendezési tervben a védelmi erdőterület övezetbe (Ev) sorolt, helyesen az egészségügyi, szociális erdőterület övezetbe (Ee) tartozik. A soron következő településrendezési terv módosításakor ezt javasoljuk korrigálni.

Az egykor a helyben élők között kedvelt kirándulási célpont erdei kirándulóhellyé alakításával egy olyan csendes közjóléti helyszín alakulhatna ki, amely kimarad a Bükk-fennsíkra tartók útvonalából, inkább a helyben élők, a belterületre és a kastélyhotelbe érkezők számára nyújtana néhány órás erdei pihenési lehetőséget.

A tervezett erdei kirándulóhelyen erdei bútor garnitúrák, padok, tűzrakóhely(ek), tájékoztató táblák, védőház kerüljön kihelyezésre. Ezeket több önálló kis csoportba is ki lehet helyezni, amelyeket a lehetséges belterületi végpontokhoz kapcsolódóan ösvényekkel kell összekapcsolni.

HOROTNA-VÖLGYI TANÖSVÉNY ÉS ERDEI PIHENŐHELYEK

Helyszíne: A Szalajka-völgyből kiágazó Horotna-völgy teljes hossza, majd a Kelemen-széke – Bácsó-tető – Bácsó-völgy turistaút nyomvonalakon.

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Cél: Új kirándulási célpontok létrehozása, a Szalajka-völgy tehermentesítése, a helyszínekhez kapcsolódó ismeretanyag átadása, terepi tartalommal feltöltött körtúra kialakítása.

A Szabadtéri Erdei Múzeumhoz kapcsolódóan a Horotna-völgy alsó szakaszában a múltban már volt egy tanösvény, de az már régebben megszűnt. A terepen még található néhány tanösvény-tábla maradvány, ezeket összegyűjtendő és elszállítandók.

A tervezett tanösvény a Szabadtéri Erdei Múzeum és a Katonasírok érintésével a Kelta-sáncig (Kelemen széke) legyen kialakítva. Nyomvonalának a meglévő turistautak (zöld és sárga, majd sárga, majd zöld kereszt jelzés) megfelelőek, tervezett hossza 2,8 km.

A tanösvény javasolt témái:

- alkalmazott erdőfelújítási módok a nyomvonal mellett
- a tanösvény mellett látható fa- és cserjefajok
- Püspökbükkfai-tó, itt pihenőhely is létesüljön
- egykori erdei vasúti hálózat
- Mária-bánya
- Katonasírok
- Kelta-sánc, itt pihenőhely is létesüljön.

A turistautaknak köszönhetően a tervezett tanösvény nyomvonal járható, ám a völgytalp közelébe vezetett nyomvonal-szakaszon a behajló cserjéket rendszeresebben és legalább 2 m szélességben vissza kell vágni, valamint a Püspökbükkfai-tó melletti igen meredek szakaszon erdei lépcső és fakorlát létesítendő.

A tervezett tanösvényt első ütemben a Kelta-sánc bemutatható állapotú szakaszáig javasoljuk kialakítani. Itt a tanösvény látogatóinak figyelmét fel kell hívni a Bácsó-völgy irányába történő visszatérés lehetőségére, amely összességében az Egri utcáig egy 7 km hosszú körtúra lehetőségét hordozza magában. A visszafelé vezető út végig a zöld kereszt jelzésű turistaúton vezet, Bácsó-tetői szakaszán több ponton szép panoráma tárul fel.

A visszatérő szakasz elhalad a **Diviaczky-forrás** mellett. A forrás foglalásának és környezetének rendbetétele mellett ide akár egy erdei kirándulóhely is létesíthető, amely Szilvásvár belterületéről (Egri utcától) 2,6 km-re van.

A javasolt pihenőhelyek 1-2 db erdei bútor garnitúrából és padból álljanak. Ezekben tűzrakóhelyek kialakítását nem javasoljuk, ám a Diviaczky-forrás mellett már igen, sőt ide védőház illetve tájékoztató tábla is kerüljön.

SÁTOROZÓHELYEK

Helyszíne: A Bükk-hegység

Kezelő: EGERERDŐ Zrt. Szilvásvárad Erdészete

Cél: Bakancsos turisták részére sátorozási lehetőség biztosítása

A Bükk-hegységben, azon belül Bükk-fennsíkon igen jelentős turistaforgalom van, a hegységet felkeresők éves becsült száma egymillió fő (ez a szám nem csak a Szilvásvárad erdőtervezési körzet területét érintő turistaforgalmat tükrözi). Részükre számos szálláslehetőség biztosított, ezek a korábbi fejezetekben bemutatásra kerültek. A jól kiépített turisztikai infrastruktúra terén egy hiány van, ez pedig a sátrazási lehetőség. Az erdőtervezési körzet erdőtervezett területén jelenleg nincs kijelölt sátorozóhely. Ettől függetlenül számos esetben történik erdőtervezett területen sátrazás, amely engedély híján illegálisnak minősül.

Az Evt. 93. § (1) bek. a) pontja az erdőgazdálkodó hozzájárulásához köti a huszonnégy órát meghaladó sátorozást. Viszont a hegység teljes egésze védett, illetve fokozottan védett terület, ahol a sátorozóhelyek kijelöléséhez a természetvédelmi hatóság engedélye is szükséges, tehát az erdőgazdaság önmagában nem jelölhet ki sátorozóhelyeket, nem engedélyezheti védett területen a sátrazást.

A sátrazás ideális helyszínei a tisztások, hegyi rétek, viszont itt számos védett növény és állatfaj fordul elő, egyedi élőhely alakul ki.

A tervkészítés során az erdőgazdaság és a BNPI is jelezte, hogy mutatkozik igény a szabadban, „érintetlen” természetben történő nomád táborozások iránt, nem elégszik meg mindenki a hegység lábánál, a belterületek közeli ifjúsági táborok, campingek nyújtotta komfortosabb lehetőségekkel. A bakancsos turistákon túlmenően a cserkészmozgalom is igényli ezt a nomád letelepedési lehetőséget.

Az engedélyezéssel érintett felek, kiegészülve a természetvédelmi hatósággal, eddig ebben nem jutottak közös nevezőre. Ezzel kapcsolatban a következő turistaszezon előtt az érintett feleknek közösen ki kellene jelölni azokat a helyszíneket, ahol a sátrazás legális módon történhet, amelyek mindenki számára (a turisták számára is!) elfogadhatóak. Ez eredményesen csak akkor valósulhat meg, ha valamelyik szervezet felvállalja a koordináló szerepet (pl. önkormányzatok, turistaszövetség).

Sátorozó helyként az olyan, nem fokozottan védett területen lévő közjóléti létesítmények környezetét javasoljuk, amelyek mellett, vagy azok közelében jelentős gyalogos turistaforgalom van, amelyek szép természeti környezetben vannak. A kijelölésen túlmenően közjóléti berendezések kihelyezése, egyéb létesítmények felépítése nem szükséges.

Az általunk javasolt sátrazásra alkalmas helyszínek:

- Csurgói pihenőház környezete
- Hármaskút
- Kissári pihenőhely
- Olaszkapu vagy Feketesári pihenő
- Tótfalu-völgyi pihenők a Szilvásvár 28 TI jelű erdőrészletben
- Bácsó-völgy Diviaczky-forrás környezete (amennyiben a tervezett közjóléti fejlesztés megvalósul).

5.2.3. Tervezett erdei költségtérítéssel létesítmények

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén erdőtervezett területen az alábbi költségtérítéssel létesítmény terve szerepel a 2005-ben készített Szilvásvárad község településrendezési tervében:

KALAPATI SÍPÁLYA

Szilvásváradon, a Kalapati autóspihenő és a meglévő sí- és szánkópálya alja közé, a Rákmára oldalába tervezett sípálya északnyugati kitettséggű, a település belterületére néz. A felvonó hossza 1,1 km, magasságkülönbsége 210 m, legmagasabb pontjának tengerszint feletti magassága 580 mBf., a lesiklópályák együttes hossza 1,8 km.

A Magyar Turizmus Rt. megbízásából készített Előzetes környezeti tanulmány egyeztetési anyaga 2001-ben készült, amelyre akkor az erdészeti és a természetvédelmi szakhatóság előzetes elvi hozzájárulását megadta, azok érvényessége 4 év volt.

A sípálya önálló nyomvonalon vezetett felvonója télen-nyáron üzemelne, ezzel is bővítve nyáron a Kalapatig történő feljutás lehetőségét. A sípálya, a sípálya kiszolgáló területe a településrendezési tervben a különleges területek közé sorolt (K/sí1, K/sí2).

Az olykor 100 m szélességű lesikló pálya és tartozékai végig erdőtervezett területen vezet, megvalósításához 14 ha, szakaszonként igen meredek területről kellene az erdőt kivágni, a hóágyúzáshoz jelentős mennyiségű vízre van szükség. Összességében egyértelműen kijelenthető, hogy a sípálya jelentős környezeti terhelést okoz.

A tervezett sípálya megvalósítása esetén a Millenniumi tanösvényt a sípálya nyitvatartásának ideje alatt le kell zárni, ugyanis annak nyomvonalát többször is keresztezi. A tanösvény mellett kialakított pihenőket nem érintené a sípálya területe, így azok akár a síeléshez kapcsolódóan is használhatóak lennének.

A közel 15 éve tervezett és a településrendezési tervbe bekerült létesítmény eddig befektető hiánya miatt a megvalósítás szándékának szakaszába nem került. Az alacsony térszintre tervezett sípálya rentábilis üzemeltetésének kevés az esélye, főleg, ha a melegedő klímáról szóló előrejelzések bejönnek.

Megvalósítási szándék esetében a sípálya engedélyeztetési eljárását újra kell kezdeni. A jelenlegi jogszabályi környezetben nem tartjuk valószínűnek, hogy a létesítmény megkapná az építési engedélyt. Az egyéni és helyi érdekek által motivált sípálya térségi szempontokat ma már nem szolgál. A közlekedési lehetőségek javulásával számos közeli, komplex szolgáltatást nyújtó sícentrum elérhető. Az egyre csökkenő havas napok száma miatt a bányászati sícentrum üzemeltetése is egyre nehezebb, ennek ismeretében nem szabad egy sokkal melegebb területen sípálya létesítésébe kezdeni. A jelenlegi sí- és szánkópálya a lehetőség alapjait biztosítja, a Kalapati sípálya fentiekben leírt okok miatti **megvalósítását nem javasoljuk**.

5.2.4. Tervezett turisztikai vonzerők

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet közjóléti létesítményeinek fejlesztési javaslatok mellett mindenképpen meg kell említeni az erdőn kívüli, vagy a nem erdőhöz kötődő turisztikai, idegenforgalmi fejlesztéseket is, hiszen azok is vonzzák a térségbe a látogatókat.

Az erdőtervezési körzet területén a közjóléti létesítményeken túl nagyon sok turisztikai látványosság található, ezeket röviden ismertettük a 4.1. fejezetben.

Erdőn kívül az alábbi, az erdő látogatását is befolyásoló turisztikai fejlesztések tervezettek a közeljövőben:

SZALAJKA-VÖLGYI SÉTÁLÓUTCA

Helyszín: A Szalajka-völgy belterületi bejárat szakasza, maga a Szalajka utca a Fatelepi vasúti megállóhely bejáratáig

Kezdeményező: Szilvásváradi község Önkormányzata

Cél: A Szalajka-völgy belterületi bejárat szakaszának megújítása, a jelenlegi méltatlan állapot felszámolása.

A Szalajka utcában a Fatelepi parkoló kialakítását követően megszűnt a hatalmas átmenő gépjárműves forgalom, az utca az erdészet központi épületével szemben facölöpsorral lezárásra került. Most már csak a helyben élők, a Lovas Étteremhez és a bazársorhoz kapcsolódó gépkocsis forgalom jelenik itt meg. Viszont továbbra is jelentős a gyalogos és kerékpáros forgalom.

Az út és járdaburkolat töredezett, erősen kátyús, zöldterülete elhanyagolt, az utcafásítást adó vadgesztenyék elöregedtek, betegek, hiányosak. A bazársor előtti parkolónak nincs határozott szegélye és egybefüggő szilárd burkolata. Ez a rossz állapot főleg azok után szembetűnő, hogy az elmúlt néhány évben a Szalajka-völgyben az EGERERDŐ Zrt. nagyszabású beruházásokat hajtott végre.

A híres turisztikai célponthoz teljességgel méltatlan állapotban az önkormányzat végre változtatni kíván. A lovas pálya megújításával párhuzamosan a Szalajka utca teljes felújítását tervezi, azt sétáló utcává kívánja alakítani, ahol már csak a szerviz célú gépjárműves forgalom lesz megengedett. Az utca megújításával párhuzamosan az ahhoz közvetlenül csatlakozó Szalajka-patak szakasz megújítását is el kell végezni.

SZILVÁSVÁRADAI LOVAS- ÉS RENDEZVÉNYKÖZPONT

Helyszín: A Szalajka-völgy elején lévő lovaspálya és az ahhoz csatlakozó területek, a fedett lovarda és környezete

Cél: A lovas-sport fejlesztése, idegenforgalmi vonzerő növelése

Kormányhatározat által biztosított kiemelt fejlesztési forrás keretén belül Szilvásváradon Lipicai Lovas- és Rendezvényközpont létesül, melynek projektmenedzsere és későbbi üzemeltetője az Állami Ménesgazdaság Szilvásváradi. Az 1,65 milliárd forinttal támogatott beruházás során megújul a lovas stadion és a bemelegítő pálya, átépítéssel és bővítéssel verseny- és melegítő fedetes lovarda épül, rendezvény-, információs- és akkreditációs iroda létesül, parkolók, mobil lóboxok, military pálya létesül.

A megvalósuló fejlesztésre támaszkodva a Magyar Lovas Szövetség 1984 után 2016-ban meg szeretné rendezni a négyesfogat-hajtó világbajnokságot, ezzel kapcsolatban megpályázta a világbajnokság rendezési jogát.

Tájékoztató tábla a Szalajka-völgy elején

SZALAJKA-VÖLGYI FOGADÓKÖZPONT

Helyszín: A Szalajka-völgyi bazársort követő, fás belterületi rész, amelynek egy részén jelenleg az archeopark található. Hrsz: 446.

Kezdeményező: BNPI

Cél: Természetvédelmi látogatóközpont kialakítása a Bükki Nemzeti Park északi kapujában.

A BNPI tervei között már régóta szerepel a Szalajka-völgyben egy látogatóközpont kialakítása, amely a hazánkban megszokott magas színvonalú, természetvédelmi indíttatású áttekintő kiállítást tartalmazna, koncentrálna a Bükk-hegységre. E mellett a látogatóközpont helyi specialitása egy lombkorona sétány lenne, amely részben az önkormányzat tulajdonában lévő belterületi erdőterületet is érintené.

A látogatóközpont eddig pályázati forrás hiányában nem valósult meg, jelenlegi információk szerint megépítése a közeljövőben nem várható.

A Szalajka-völgyi fogadóközpont megvalósításához az EGERERDŐ Zrt., az önkormányzat, az Állami Ménesgazdaság bevonásával feltétlenül együttgondolkodás szükséges. El kell kerülni a párhuzamos fejlesztéseket, annak nincs értelme, hogy az amúgy is igen zsúfolt és szűk Szalajka-völgyi bejáratnál az önkormányzat, az erdőgazdaság, az Állami Ménesgazdaság és a BNPI kialakítson egy-egy saját arculatra formált fogadóközpontot, igazodni kell a már meglévő adottságokhoz, az engedélyezett fejlesztésekhez. Az együttgondolkodás terén a múltban már voltak tárgyalások, ám azok eddig kevés eredményre vezettek. Ezeknek új lendületet kell adni, amelyben a koordináló szerepet Szilvásvárad község önkormányzatának kellene felvállalnia.

Szükség van **egy** kulturált fogadóközpont kialakítására a Szalajka-völgy erdei bejáratánál, ám az ne csak egy szervezet megjelenését tükrözze, ilyen tekintetben ne legyen öncélú.

SZALAJKA-VÖLGYI INFORMÁCIÓS PONT

Helyszín: A Szalajka-völgyi vadbemutató hely alatti épület. Hrsz: 0163/9, nem erdőtervezett terület

Kezdeményező és kezelő: BNPI

Cél: Természetvédelmi információs pont, őrszolgálati hely kialakítása

A vadbemutató hely alatti egykori erdészeti szolgálati lakást a BNPI megvásárolta azzal a szándékkal, hogy abban a Szalajka-völgyi hatalmas kirándulóforgalom számára egy természetvédelmi információs pontot alakítson ki. Megvalósulása esetén a Millenniumi tanösvény elején lévő, nagyságrendekkel alacsonyabb látogatottságú információs pont megszüntetésre kerülne.

Az épületben egy kis kiállítóhely is helyet kap, azon túlmenően őrszolgálati hely lesz még kialakítva.

VASÚTI KERÉKPÁROZÁS

Helyszín: Szilvásvárad-Putnok közötti használaton kívül helyezett vasútvonal

Kezdeményező: A vasútvonal-szakasszal érintett önkormányzatok

Cél: Kirándulási lehetőség bővítése

A 2009-ben használaton kívül helyezett vasúti pályaszakasz jellemzően erdős környezetben, nagyon szép és változatos természeti környezetben halad, hat települést ér el. A terepviszonyokból adódóan alig van egyenes szakasza, amely még változatosabbá teszi. A vasútvonal-szakaszt Putnoknál az Országos Kéktúra is eléri.

Részint a vasúti pályatest kihasználása és ez által megmentése, részint újszerű kirándulási lehetőség megteremtése érdekében a vasútvonal-szakasszal érintett önkormányzatok szeretnék kialakítani a vasúti kerékpározás lehetőségét. Ennek alapeszköze a vasúti hajtány, amely a kerékpárhoz hasonlóan emberi erővel, pedállal hajtható, vasúti síneken közlekedik és

fékeezhető. Ausztriában kilenc típusa létezik, egy hajtányon típustól függően egyszerre 4-12 ember utazhat, mellettük a csomagoknak is van helye. A hajtányok úgy vannak kialakítva, hogy általában minden második utasra jut egy-egy hajtómű, azaz pedálpár. A vasúti kerékpárok részére a pihenőhelyeken ún. parkolóhelyeket alakítanak ki, ahol a kerékpárok különösebb nehézség nélkül a vasúti sínről kiemelhetők és biztonságosan félre állíthatók.

A mintegy 35 km-es vasúti szakasz mellett az arra alkalmas helyeken erdei pihenőhelyek kialakítását javasoljuk.

5.2.5. Közjóléti feltáró-hálózat fejlesztési javaslatok

A tervezési terület közjóléti feltáró-hálózata nem egyenletes, ennek okait a 4.4. fejezetben ismertettük. A hivatkozott fejezet alfejezetei részletesen tartalmazzák az egyes közjóléti nyomvonalak bemutatását.

Az erdő közjóléti feltárása az erdő látogatóit irányítja, vezeti.

Az erdő látogatásának szabályait az Evt. 91.-96.§ tartalmazza, ennek lényegesebb elemeit a 2. fejezetben mutattuk be.

Az erdőterületek látogathatósága iránt a lakosság igénye egyre növekszik, ezért a szabályozás gyakorlati jelentősége megnőtt. A Bejárható Magyarország Kormányprogram keretein belül olyan részletes szabályozás készül, amely nemcsak az erdőterületre fog vonatkozni, továbbá tartalmazni fogja a nyomvonalak kijelölésének és nyilvántartásának mikéntjét is. Ennek a jogszabálynak kell majd a meglévő (különböző szervezetek által kijelölt) turistautak jogi státuszát is rendezni.

Az erdők közjóléti célú feltáró hálózatának bővítésére irányuló lakossági igények, valamint az erdőgazdálkodói, vadgazdálkodói és természetvédelmi érdekek között egyensúlyt kell tartani. Ezen túl az erdei közlekedés különböző módozatait művelő turisták közti ellentmondások feloldására is törekedni kell.

Az erdei közlekedés egyre több módjával kell számolnunk, amelyeket össze kell hangolni a hagyományosnak tekinthető gyalogos turizmus számára kialakított feltételekkel.

A közjóléti feltáró-hálózatot alkotó elemek fejlesztési javaslatok előtt **az egységes irányítási rendszer** kialakításának szükségességét és fontosságát szeretnénk hangsúlyozni. A terepi irányítási rendszer -elsősorban a BNPI tevékenységének köszönhetően- többé-kevésbé megfelelő. Ez elsősorban a turistautak, kerékpározható nyomvonalak irányítótáblás jelzésére vonatkozik. Az eltérő időben és az eltérő szervezetek által kihelyezett jelzések megjelenése általában nem szokott egységes lenni (különböző gyártó, anyaghasználat, technika), továbbá előfordul az is, hogy a régi irányító tábla az új kihelyezése ellenére kint marad a terepen, vagy két szervezet ugyanazt a létesítményt is jelöli egymás közelében. A felsorolt problémák elhárítása, illetve a fejlesztési tervben szereplő leírások alapján szükséges a terepi irányítási rendszer felülvizsgálata és egy egységes rendszer kialakítása. Ennek alapjaként a meglévő irányító tábla rendszer formája és tartalma megfelelő, ahhoz kell igazítani az eltéréseket, a kiegészítéseket.

Az irányítási rendszer fejlesztésébe QR-kód alkalmazásával javasoljuk bevonni az internet adta lehetőségeket. A kód alapján adott ponton letölthető információ számos lehetőséget biztosíthat a továbbhaladás irányának eldöntésében, az előttünk álló út bemutatásában.

5.2.5.1. Közforgalmú erdészeti magánutak

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén kettő közforgalom előtt megnyitott erdészeti magánút van: Szalajka-völgy – Olaszkapu illetve Bán-völgy eleje. Az erdőgazdálkodók több ilyen út létesítését a közeljövőben nem tervezik, véleményünk szerint nincs is rá szükség.

Az erdészeti magánutak közcélú forgalom előtti megnyitásának az erdőgazdálkodó szándékán túlmenően a közlekedési hatóság engedélye is szükséges.

5.2.5.2. Turistautak

A tervezési területen összességében 127 km hosszú turistaút található. A turistaút hálózat gerincét az Országos Kéktúra adja. E mellett a terepi adottságok és a védett területek figyelembe vételével találhatók pihenőhelyek, továbbá tervezettek az adott helyszín vagy különleges létesítmény tájékoztató táblás bemutatása.

A turistaút hálózat a tervezési területen belül nem egyenletes, ennek természetföldrajzi, természetvédelmi, erdő- és vadgazdálkodási, és nem utolsósorban az eltérő társadalmi igények az okai.

A fentieket figyelembe véve a turistaút hálózat **bővítésére csupán két helyen teszünk javaslatot:**

- a **Tótfalu-völgyben** lévő, a felszámolt erdei vasúti nyomvonalon a Halastó megállóhely és az egykori kisvasúti csúcsfordító (Ivánka-lápa) közötti 2,8 km-es szakasz. Az Ivánka-lápában a sárga jelzésű turistaúthoz csatlakozva a Tótfalu-völgyben körtúra lehetősége adódik.
- **Kalapati parkoló (Millenniumi tanösvény) és a Bérci útra jelölt sárga kereszt jelű turistaút közötti** 0,6 km-es szakasz a közforgalom előtt megnyitott aszfaltos erdészeti magánúton, illetve mintegy 100 m-es hosszban a Szilvásvár 19 G jelű erdőrészletben 19 H jelű erdőrészlettel határos oldalával párhuzamosan. Ez a bővítés a Millenniumi tanösvényhez kapcsolódó körtúra lehetőségét hivatott szolgálni, amely akár a tanösvény bővítésére vagy újabb tanösvény létesítésére is lehetőséget ad.

Az erdőgazdálkodás során előfordulhat olyan eset, amikor egy turistaúttal érintett erdőrészletet be kell keríteni az erdő sikeres felújulása érdekében. Ilyen esetben az erdőgazdálkodó köteles a vadkárelhárító kerítés és a turistaút találkozásánál átjáró építésével a gyalogos átjutási lehetőséget biztosítani. Amennyiben olyan erdőrészlet kerül levágásra, amelyen jogszerűen kialakított turistaút halad át, az erdőgazdálkodónak továbbra is kötelessége biztosítani a turistaút gyalogos használhatóságát, vagy az adott terület megkímélése érdekében köteles gondoskodni az érintett útszakasz áthelyezéséről.

A turistautak fenntartásával kapcsolatban a jövőben arra kell figyelni, hogy a mellékjelzésű turistautak jelzése is kerüljön felújításra.

A körzet egyes turistaútjain tapasztalható az Evt. 91.§ (1b) szerinti együttes használat, amelyeken jelzett kerékpározható nyomvonal is van. Az érintett turistaút szakaszok különböző minőségű utakon (tehát nem ösvényeken) vannak, így az együttes használat elfogadható. Az együttes használattal érintett turistaút-szakaszokon egy-két táblával erre a közös használatra célszerű felhívni a figyelmet.

5.2.5.3. Tematikus nyomvonalak

Az ország erdeiben egyre nagyobb igény mutatkozik az erdőterület adta kellemes környezetben különböző tematikus útvonalak vezetésére.

A tervezési területen lévő **tanösvények** együttes hossza 16 km, az erdészeti hatóság által vezetett nyilvántartásban szerepelnek, bemutatásuk a korábbi fejezetekben megtörtént.

A Horotna-völgyben **új tanösvény létesítését javasoljuk**, bemutatása az 5.2.2. fejezetben található. A tervezett tanösvény hossza 2,8 km.

A meglévő tanösvények folyamatos karbantartására szükség van. A romos, nehezen olvasható táblákat fel kell újítani, az információs felületet szükség szerint frissíteni kell.

A tematikus útvonalak egy speciális típusa - amely Magyarországon most van terjedőben (bár régi hagyományokra építkezik) - a **zarándok turizmus**. Egyelőre **zarándok út kijelölési igény nem fogalmazódott meg** az erdőtervezési területen, de a későbbiekben nem kizárható. Ilyen

esetben, ha lehetséges, elsősorban a meglévő turistaút hálózat elemeit célszerű bevonni. Ez többek között azzal az előnnyel is jár, hogy a védett területeken nem alakulnak ki új nyomvonalak, továbbá a turistautak mentén meglévő közjóléti létesítmények kihasználtsága is növelhető, illetve azok mentén új közjóléti berendezések elhelyezésének az indokoltsága is nő.

Jellegében és hatásában is a gyalogos természetjáráshoz lehet hasonlítani a **nordic walking**-ot. A nordic walking (magyarul: skandináv gyaloglás, síjárás) lényege, hogy egy speciális bot és egy különleges gyaloglótechnika segítségével rendkívül hatékonyan, ugyanakkor kímélő módon fejleszthetjük állóképességünket, izomerőnket, mozgáskoordinációnkat. A bot használata dinamikát, ritmust ad a gyaloglásnak.

A nordic walking népszerűsége Európa fejlettebb országaiban folyamatosan növekszik, hazánkban is megjelentek már követői, létesültek kijelölt nyomvonalak. A minősített nordic walking túraútvonalnak a hazai és nemzetközi szervezet által meghatározott előírásoknak meg kell felelnie. A minősítést a Magyar Nordic Walking Országos Sportszövetség (HUNWA) és a Magyar Nordic Walking Akadémia (MNWA) végzi. A nyomvonalak kijelölésébe, az egységes jelölés kialakításába, az információs és irányító táblák tartalmának meghatározásába az említett szervezetek bevonandók.

A Szilvásváradai erdőtervezési körzet területén nordic walking nyomvonal iránti konkrét igény jelen terv tervezési időszakában nem jelentkezett, de a rekreációs jellegű sporttevékenység néhány éven belüli népszerűvé válása itt is valószínűsíthető. Erre felkészülve az említett nordic walkingos szervezetek bevonásával nordic walking park(ok) kijelölését javasoljuk. Körút jellegű nyomvonalak kijelölése szükséges. Kiindulási pontként olyan gépjárművel elérhető helyszínt célszerű választani, ahol a parkolási lehetőség adott, de választható erdei vasúti megállóhely is. Kiindulási pontként a Szalajka-völgy, az Olasz-kapu, Bánkút adja magát. A nordic walking nyomvonalak lehetőleg turistautakon haladjanak.

5.2.5.4. Kerékpáros nyomvonalak

Magyarország kedvező adottságokkal rendelkezik a kerékpáros turizmus fejlesztéséhez, az ebben rejlő lehetőségek kiaknázása ez idáig mérsékelten valósult meg, pedig a kerékpározás integráns része lehet a turisztikai élményeknek.

A kerékpározás korosztálytól függetlenül művelhető, bár a kerékpározás legaktívabb résztvevői a fiatal és középkorú korosztályból kerül ki.

A kerékpáros turizmus tekintetében a jövőben folyamatos növekedés várható. Ezt szorgalmazza a Bejárható Magyarország Kormányprogram is.

A kerékpározás iránti igény növekedésével számítani kell arra, hogy a kerékpárosok egyre növekvő mértékben meg fognak jelenni az erdőterületeken is, erre az erdőtörvény bizonyos korlátozások mellett lehetőséget biztosít. Jelentős turistaforgalmú helyeken az erdőlátogatás egyik sarkalatos kérdése az, hogy a kerékpározható nyomvonalak lehetőség szerint a gyalogos turistaforgalomtól és a lovagló nyomvonalaktól el legyen választva. A Szilvásváradai erdőtervezési körzet területére kijelölt kerékpározható nyomvonalak turistautakat is érintő szakaszai széles erdészeti feltáró utakon vannak, így ezeken elviselhető a kétféle jármód egyidejű megjelenése, elviselhető mértékű egymás zavarása. Mindemelllett az erdőben turistaúton kerékpározni abban az esetben lehet, ha az együttes használat lehetőségét a turistaúton a helyszínen megjelölik, ez helyszínelési tapasztalataink alapján megtörtént.

Az erdőtervezési körzet területén összességében 41 km hosszban van jelenleg kijelölve kerékpározható nyomvonal. A kijelölés a kerékpáros egyesületek, az erdőgazdálkodók és a BNPI egyetértésével történt. A kerékpáros nyomvonalhálózat az erdészeti hatósághoz nincs bejelentve, ezt pótolnia kell a hálózat fenntartójának

A kijelölőnek, vagy megállapodás alapján az út kezelőjének (fenntartójának) folyamatosan biztosítani kell (kivéve az erdő látogatásának korlátozására vonatkozó eseteket) a nyomvonal kerékpározhatóságát.

Az erdőtervezési körzet védett területén belül az erdészeti magánutakat érintően a kerékpáros egyesület részéről két rövid szakaszon jelentkezett **új kerékpáros nyomvonal kijelölése iránti igény:**

- Hordó – Hármaskút közötti erdészeti feltáróút, hossza 1,7 km. Cél a sárga és a piros jelzésű kerékpározható nyomvonalak összekötése.
- Kopasz-rét – Kis-Kopasz – Katonasírok közötti, olykor igen meredek erdészeti feltáróút, hossza 3,0 km. Cél a piros és a kék jelzésű kerékpározható nyomvonalak összekötése, ezzel szilvásvárad indulással és érkezéssel kerékpáros körtúra megtételének lehetősége jelölt (kék, piros, sárga) kerékpározható nyomvonalakon. A záró tárgyaláson az EGERERDŐ Zrt. és a BNPI képviselői nem értettek egyet ennek a nyomvonalnak a kijelölésével, így ez az átkötő nyomvonal még annak ellenére sem jelölhető ki, hogy azt rendszeresen használják a helybeli kerékpárosok.

5.2.5.5. Lovastúra nyomvonalak

A több évezredes magyar lovaskultúra nemzeti örökségünk szerves része, amelynek megőrzése kötelességünk. A nemzet tudatában a válságos időkben is megőrződött a ló iránti tisztelet, amit a ló az ember szolgálatával váltott ki történelmünk során.

Jelenleg születik újjá a magyar lovaskultúra, amelyet támogat a Darányi Ignác terv ötödik alprogramja, amely a nemzeti programok kidolgozását sürgeti.

A Kincsem – Nemzeti Lovas Program fel kívánja élesíteni a hanyatlóban lévő lovas ágazatot, amelynek egyik ága a tereplovaglás. A program swot analízisében a tereplovaglás erősségei között említi az „*egyedülálló szabad tereplovaglási lehetőségek és kiváló természeti adottságok*”-at, a fenyegetettségek között tartja számon „*a szabad tereplovaglás nem megfelelő jogi háttere (erdőtörvény)*” az erdei lovaglás szabályozatlanságát. Az erdőtörvény módosítása e tekintetben megtörtént (91.§ - 96.§).

Az erdőtörvény módosítása nyomán az erdő rendeltetésétől függetlenül üdülés, sportolás és kirándulás céljából állami és helyi önkormányzati erdőben a gyalogosokhoz hasonlóan a lovas turisták is saját felelősségükre ott tartózkodhatnak. A jelzett turistaút, illetve jelzett kerékpárút együttes használatához azonban a lovasoknak be kell szerezniük az erdészeti hatóság engedélyét, amelyet a hatóság abban az esetben ad meg, ha az együttes használat a látogatók életét és testi épségét nem veszélyezteti. Az engedélyezett együttes használatot a nyomvonal mentén jelölni kell. Megjelölt turistaút, vagy kerékpárút keresztezése esetén a lovas az úton kizárólag lépésben haladhat át.

A Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén jelenleg nincs az erdőterület kezelőjével egyeztetett, kijelölt lovastúra nyomvonal. A lipicai ló **génmegőrzése** érdekében szükség van azok rendszeres lovaglására is, ezért az Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad mentesítve van a lovagló nyomvonalak kijelölése alól, a cél érdekében (génmegőrzés) tetszőlegesen használhatják az erdőterületet is. Ez információhiány és a jog sajátos értelmezése miatt esetenként súrlódást okoz a lovasok és az erdőgazdálkodók, erdőtulajdonosok között. Ezen megfelelő és körültekintő tájékoztatással sokat lehetne segíteni.

Az érintett turistaút és kerékpározható nyomvonalak lovaglással érintett szakaszain már csak a gyalogosok, kerékpárosok tájékoztatása miatt is **jelölni kell a lovagló nyomvonalakat**. Ezeket előzetesen az erdőgazdálkodóval egyeztetni, az erdészeti hatósággal engedélyeztetni szükséges. A kijelölést követően a kijelölt nyomvonalakat nyilvántartás céljából az erdészeti

hatóság részére be kell jelenteni. A kijelölés ne csak a ménesgazdaság igényeit elégítse ki, a lovagoltatással foglalkozó magánvállalkozásokat is meg kell szólítani.

A lovastúra nyomvonalakon kívül Szilvásvárads vonatkozásában a **fogathajtást** is meg kell említeni. Szintén génmegőrzési céllal ehhez a ménesgazdaság korlátlan lehetőséget kapott, viszont az erdőtörvény 91. § (1e) bekezdése szerint „*erdőben sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművel turistaúton közlekedni tilos.*” A két lehetőség egymásnak ellent mond, ezt úgy lehet oldani, hogy a fogathajtók kerüljék el a turistautakat, a kerékpározásra kijelölt nyomvonzaszakaszokat. Ezt a feszültségek kialakulásának megelőzése vagy annak csökkentése érdekében javasoljuk megfontolásra.

5.2.6. Az erdőgazdálkodás közjóléti szempontú változtatásainak javaslata

Az összes erdőnek, függetlenül a rendeltetésbe sorolástól van tágabb értelemben vett közjólétet szolgáló funkciója, mivel pusztá létével jelentős pozitív hatást gyakorol az egészséges környezet fenntartására a társadalom egészségi állapotára (erőzióvédelem, vízbázisok védelme, széndioxid megkötés, élőhely biztosítása természeti életközösségek számára, turizmus, munkahelyteremtés stb.). Az erdő közjóléti szerepe tágabb értelemben tehát a társadalom jólétének, fenntarthatóságának biztosításában is megnyilvánul.

Az igen jelentős területet érintő valós közjóléti használat ellenére a Szilvásvárad erdőtervezési körzet területén alig jelenik meg a rendeltetések között a **közjóléti rendeltetés**. Ennek oka a védelmi rendeltetések prioritásán túlmenően az, hogy az erdők rendeltetésének megváltoztatását az erdőgazdálkodók kezdeményezhetik és jelenleg nem érdekeltek abban, hogy a valós közjóléti használatához igazítsák az erdők rendeltetését, amely a Szilvásvárad erdőtervezési körzetben a természetvédelmi területek nagy kiterjedése miatt csak további rendeltetésként lehetséges. A védett területeken kívüli erdőkben (Bükk-hegységen kívüli erdőterületek) elenyésző a közjóléti hasznosítás, ott nem lenne értelme a közjóléti rendeltetés megállapítását kérni.

A **közjóléti erdők kezelésével** kapcsolatban megfogalmazott törvényi előírás elvárást támaszt az erdő kezelőjével szemben. Az Evt. 2. §-ban megfogalmazottak szerint: „*....az erdei haszonvételek gyakorlása során törekedni kell az olyan módszerek alkalmazására, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetességét,életképességét, továbbá megfelelően a társadalmi igényekkel összhangban lévő védelmi, közjóléti és gazdasági követelményeknek, betöltse természet-és környezetvédelmi, közjóléti (egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási) célokat szolgáló szerepét....*”

Annak érdekében, hogy a közjóléti célú erdők megfeleljenek a törvény alapelveiben is megfogalmazott elvárásoknak és a társadalom egyre fokozódó igényeinek, gondoskodni kell ezen erdők hosszú távú fenntartásáról és a közérdeknek megfelelő „speciális szolgáltatás” feltételeinek biztosításáról.

A turisztikai szerepet is betöltő települések környékén található erdőkben a **közjóléti funkció további erősítése szükséges**, ennek során a védett területeken a védelmi célokat figyelembe kell venni.

Míg a tágabban értelmezett közjóléti erdőgazdálkodás figyelembe veszi a természeti értékek megőrzését, az erdőnek a környezet védelmében betöltött szerepét, addig a közjóléti célú erdők általában sokkal intenzívebb turisztikai terhelésnek vannak kitéve, ezért az erdőt látogató közönség igényeit szolgálnia kell az erdőgazdálkodónak azáltal is, hogy lehetővé tegye az erdő biztonságos látogatását és biztosítsa a kulturált kikapcsolódás feltételeit.

A közjóléti tevékenységgel érintett erdők kezelése során követendő szempontok:

- arra alkalmas termőhelyeken és erdőállományok esetében törekedni kell a **folyamatos erdőborítást**, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre;
- vágásos üzemmód esetén az erdő egészségi állapotának figyelembevételével, illetve ha az újulat megmaradását az nem veszélyezteti, a **vágásérettségi kor emelésére** kell törekedni, a véghasználatot több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítóvágás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni;
- az erdőfelújítás és az erdőnevelés során **változatos korú, fafajösszetételű és szerkezetű**, hosszú távon állékony **faállományt** kell kialakítani, így ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálsankénti elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett;
- közjóléti nyomvonalak mentén folytatott erdőgazdálkodás során a jelzett turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak **jelzéseit hordozó fákat kímélni kell**;
- a közjóléti berendezések és közlekedési nyomvonalak **famagasságnyi környezetében fel kell számolni a balesetveszélyt okozó fákat** (veszélyt jelentő fák kitermelésével, vagy a veszélyes koronarészek eltávolításával);
- a balesetveszélyt nem okozó odvas fákat (még élő és elhalt fák) az erdőkezelési munkák végzése során az erdei ökoszisztéma fajgazdagságának segítése érdekében kímélni kell, **közjóléti létesítmények környezetében** azonban a balesetveszély elkerülése érdekében **álló holtfát nem szabad visszahagyni**;
- közjóléti és természetvédelmi szempontból is javasolt az erdőkezelési munkák során az **elegyfajok** között az erdei gyümölcsök (madárcseresznye, berkenyék, vadkörte stb.) kímélete és a **cserjeszegélyek megóvása**;
- biztosítani kell az erdő látogatói számára a közjóléti berendezések **akadálytalan használatát** és a közjóléti létesítmények környezetében a gondozott, **esztétikus környezetet**;
- a jelölt turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak nyomvonalán történő **közlekedés akadályoztatása esetén** gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és megfelelő elkerülő útvonalak kijelöléséről;
- a jelzett turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak nyomvonalának **közelítésre, készletezésre történő használatát kerülni kell**;
- az erdőgazdálkodónak törekednie kell arra, hogy az erdőgazdálkodási tevékenység **minél kevésbé és minél rövidebb ideig zavarja** az erdő látogatóit (látogatási csúcsidőszakokon kívüli munkavégzés, a korlátozás időtartamának minimalizálása, a munkavégzés és a kitermelt faanyag kiszállítása során keletkező esetleges károk gyors felszámolása);
- a közjóléti létesítményekkel és nyomvonalakkal feltárt területen végzett fahasználati, erdőkezelési munkák céljáról, fontosságáról, várható időtartamáról ott **helyben célszerű az erdőlátogatókat tájékoztatni**, ami az erdőgazdálkodó által jogszerűen végrehajtott tevékenységeknek a társadalmi elfogadtatását jelentős mértékben segítheti.